

ШУМАРСКИ ЛИСТ

(REVUE FORESTIÈRE)

САДРЖАЈ (SOMMAIRE):

Dr. Nikola Neidhardt: Hiperprodukcija šumarskih inženjera u Jugoslaviji (L' hyperproduction des ingénieurs forestiers yougoslaves) — Ing. Todor Ojurgjić: Državno šumsko gazdinstvo i Zakon o državnom računovodstvu (L' Administration des forêts domaniales et la Loi de comptabilité publique) — Prof. Dr. Andrija Petračić: Štete od hrastovog krasnika (Coraebus bifasciatus) kod uzgajanja hrastovih šuma (Dommages causés par le Coraebus bifasciatus dans les environs de Zagreb) — Izvještaji (Bulletins) — Prosvjeta i administracija (L' activité administrative) — Iz Udruženja (Affaires de l'Union) — Lične vijesti (Mutations) — Razno (Notices) — Oglasi.

БР. 3.

МАРТ

1934.

УРЕДНИК ПРОФ. ДР. А. ЛЕВАКОВИЋ

ШУМАРСКИ ЛИСТ

ИЗДАЈЕ ЈУГОСЛОВЕНСКО ШУМАРСКО УДРУЖЕЊЕ

Уређује редакциони одбор

Главни и одговорни уредник: Професор Др. Антун Леваковић
Уредништво и Управа, Загреб, Вукотиновићева 2. — Телефон 64-73

ШУМАРСКИ ЛИСТ

излази сваког првог у мјесецу на 2—4 штампана арка

Чланови РЕДОВНИ Ј. Ш. У. добивају га бесплатно након поднирања чланског годишњег доприноса од 100 Дин.

Чланови ПОМАГАЧИ а) категорије плаћају годишње 50 Дин.

б) категорије плаћају годишње 100 Дин.

Чланови УТЕМЕЉАЧИ И ДОБРОТВОРИ добивају га након једнократног

доприноса од 2000 односно 3000 Дин.

ПРЕТИПЛАТА за венчланове износи годишње 100 Дин.

ЧЛАНАРИНА И ПРЕТИПЛАТА ШАЊУ СЕ на чек Ј. Ш. У. 34.293 или на адресу

Југословенског Шумарског Удружења: Загреб, Вукотиновићева 2.

УРЕДНИШТВО И УПРАВА налазе се у Шумарском дому Загреб, Вукотиновићева

улица 2. Телефон 64-73.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ:

ЗА СТАЛИНЕ огласе (иссерате) кво и за дражбене огласе:

Цијела страница 300 Дин $\frac{1}{4}$ странице 80 Дин

$\frac{1}{2}$ странице 150 Дин $\frac{1}{4}$ странице 50 Дин

Код тројкратног оглашавања даје се 15%, код шестерократног 30%, код дванаестерократног 50% попуста.

Сакупљачи огласа добивају награду.

УПРАВА

88 88

ГОСПОДИ САРАДНИЦИМА

Да би се уређивање „Шумарског Листа“ могло провести што лакше и брже, управљамо ову молбу господи сарадницима:

ЧЛАНЦИ нека обрађују што савременије теме, у првом реду практична питања. Теоријски радови добро су нам дошли. Сваком оригиналном чланку иска се по могућности приложи кратак размак у француском језику. За сваки превод треба прибавити дозволу аутора. — Добро су нам дошли ситне вијести о свим важнијим питањима и догађајима у вези са шумарством. — РУКОПИСИ нека су писани што читљивије. Писати треба само на непарним страницама. С десне њивице сваке странице треба оставити праван простор од три прста ширине. Реченице треба да су кратке и јасне. Избор дијалекта и писма препуштен је писцу. Рукописи се штампају оним дијалектом и писмом, којим су написани, у колико аутор изричично не тражи пројесну. — СЛИКЕ, у првом реду добри повитки на глатком папиру, нека не буду улијепљене у текст, већ власебно. Ако се шаљу негативи, треба их ванаковати у чврсте кутње. ЦРТЕЖИ нека буду изведене искључиво тушем на бијелом рисаћем папиру. Мјернија на картака треба означити само оловком. — ХОНОРАРИИ за оригиналне чланке 40 Дин, за преводе 25 Дин по штампаној страници. — СЕПАРАТИН ОТИСЦИ морају се власебно наручити. Трошак сноси писац. — ОГЛАСЕ, личне и друштвене вијести треба слати Управи, а не Уредништву.

УРЕДНИШТВО

REVUE FORESTIÈRE

POUR LES AFFAIRES FORESTIÈRES, DE L'INDUSTRIE ET DU
COMMERCE DES BOIS.

Rédigée par le Comité de Rédaction

Rédacteur en chef: Prof. dr. Ant. Levaković

Edition de l'Union Forestière Yougoslave 2, Rue Vukotinović Zagreb,
Yougoslavie. — Parait chaque mois. Conditions de l'abonnement pour
l'étranger Din 120 par an. — Résumés en langue française.

ШУМАРСКИ ЛИСТ

ГОД. 58.

МАРТ

1934.

Dr. NIKOLA NEIDHARDT (ZAGREB):

HIPERPRODUKCIJA ŠUMARSKIH ИНŽЕНЈЕРА

(L' HYPERPRODUCTION DES INGÉNIEURS FORESTIERS
YUGOSLAVES)

Uvod.

Naši najmlađi drugovi u struci u teškom su položaju. Brojni apsolventi šumarskih fakulteta naših univerziteta nemaju uposlenja. Mladi, zdravi i poletni, željni su rada u struci, a momentano im nitko ne pruža mogućnost toga rada. Besposlen mladi šumarski inženjer obraća se na državu, na imovne općine, na privatne šumovlasnike i šum. industrijalce. Moli uposlenje, a sa svih strana dobiva, direktno ili indirektno, gotovo jednak odgovor: n e m a b u d ġ e t n i h m o g u ē n o s t i . Obraća se na institucije i lica izvan struke, traži uposlene bilo kakovo i bilo gdje. Ali svuda isti odgovor, a živjeti se mora. I on naravski živi i mora da živi, ali na račun i o muci drugih. Uslijed toga gubi ugled ne samo u vlastitim očima, već i u očima okoline. Mjeseci (pa i godine) iščekivanja uništavaju živce. Pod uplivom toga popušta ustrajnost, jenjava polet i idealizam. Veli se, na mladosti svijet počiva. Ali kakav će to biti svijet, kad mladost još prije ulaza u život izgubi i polet i ideale?

No nije situacija takova samo u šumarskoj struci. Uposlenje traži čitava legija besposlenih inženjera tehnike, besposlenih pravnika, profesora, učitelja, da o manuelnim radnicima i ne govorim. Pri tom je za nezaposlene šumarske inženjere karakteristično, da su mahom mladi ljudi, dok je u ostalim strukama nezaposlenost zahvatila i krugove »starijih«.

Problem nezaposlenosti aktuelan je i životan problem sadašnjice. Težište moga razmatranja bit će u pitanju, da li je za naše prilike opravданo bez ograničenja uzgajati stručnu mladu?

Na prošlogodišnjoj glavnoj skupštini Jugoslovenskog šumarskog udruženja, održanoj u Banjoj Luci, iznio je pod konac zasjedanja g. ing. Milan Strineka teško stanje nezaposlenih šumarskih inženjera i potrebu ukidanja jednoga od naših dvaju šumarskih fakulteta. Skupština zbog odmaklog vremena nije uzela predmet u detaljnije razmatranje. Interpelant je, također, zbog kratkoće vremena odustao, da na samoj skup-

štini iznese svoju čitavu pisano predstavku. Zbor je prepustio predmet upravnom odboru Udruženja, koji će morati na jednoj od svojih narednih sjednica da uzme stvar u ozbiljan i svestran pretres i da doneće svoje zaključke. Možda će ova studija, barem donekle, moći da posluži upravi J. Š. U. pri rješavanju toga važnog pitanja.

U kratkoj diskusiji na samoj skupštini čule su se među ostalim čak i riječi: »zločin je producirati intelektualni proletarijat«. Psihološki i subjektivno mogu se te riječi da razumiju. Ali zar u našoj državi ima stvarno previše inteligencija — čak i toliko, da je zločin uzgajati daljnje inteligente? Zar naš narod ima odviše učitelja, profesora, tehničara, liječnika, agronoma i šumara? Prodimo malo kroz našu zemlju i ogledajmo se unaokolo. Što ćemo pri tom vidjeti? Vidjet ćemo na pretek slabo obrađivanih polja, loših šuma, šikara i golijeti svake vrste, vidjet ćemo na pretek bolesnika, koji se ne lječe, nedovoljnih prometnih sretstava, mase poplava itd. Zar dakle ne treba još mnogo više agronoma, šumara, liječnika i tehničara, no što ih ima danas? Našu inteligenciju čeka golema količina rada na svim linijama i u svim zvanjima. Napose naglašavam potrebu napretka u poljoprivredi i šumarstvu, jer čitavo pučanstvo, bilo direktno ili indirektno, živi od tih dviju osnovnih grana privrede. Današnje snage u inteligenciji nisu ni izdaleka dostatne da posvršavaju sav rad, koji ih čeka. Nisu dostatne ni po kvaliteti, a još manje po kvantiteti.

Dolazimo do čudne kontradikcije i nelogičnosti. S jedne strane mnoštvo neuposlene radne snage, s druge još više neizvršenog rada, koji čeka na izvršenje. A ne samo da se sav taj rad ne izvršuje, već kao za ironiju neuposlena radna snaga mora da živi i da se hrani na račun onih, koji rade. Jasna je nelogičnost takovog stanja napose sa stanovišta općenitosti i naroda kao cjeline. Jednaka je to nelogičnost kao npr. i ona, da u današnje doba ima producenata, koji svoje proekte uništavaju (na pr. kavu u Americi), dok istovremeno drugi oskudijevaju na tim proizvodima.

Uzroke, koji su doveli do tih nelogičnosti, moramo tražiti u sistemu gospodarskog liberalizma i individualnog kapitalizma, tj. u odveć slobodnom (za današnje prilike) individualnom gospodarstvu. Sloboda proizvodnje, sloboda rada, pristupnost svakoga zvanja svima i svakome, sve su to ideje liberalizma. Odlične su to ideje i vrlo sposobne da vode svijet putem napretka — ali samo tako dugo, dok traje konjunktura. Kad dođe depresija i kriza, gube one svoj sjaj. Šta će lična sloboda u izboru zvanja, u izboru rada, a i sloboda konkurenčije onome, koji nema kruha i uposlenja, a nitko ga u posao neće da primi? I kakve koristi ljudskom društvu od nezaposlenih?

Proizvodni troškovi u privredi redovno su to manji, u što većim masama se roba proizvodi. U želji za što većim dobitkom producenti su poslije rata proizvodili goleme količine robe. U prvi je čas potražnja nadmašivala ponudu, pa je to ojačalo produkciju. Međutim potražnja nije rasla sa istim tempom, kao što je rasla želja producenata za dobitkom, a s njome i sama produkcija. Nagomilana roba prouzročila je pad cijena i otpuštanje radnika. Pad cijena žitaricama oslabio je kupovnu snagu seljaka. Uslijed manjeg konzuma od strane seljaka otpušta industrija radnike i time smanjuje daljnju moć konzuma, a indirektno potkapa i samu sebe. Osim toga je znatnim tehničkim pronalazima i racionalizacijom proizvodnje omogućena veća produkcija uz manji udio ljudskog rada i mjesto da se taj napredak iskoristi na dobro čitavog naroda i

čovječanstva, on proizvodi nezaposlenost i pauperizaciju gotovu svijetu društvenih slojeva. Zaposlen radnik ne uništi plaću, koju prima za svoj rad, već za nju kupuje privredne proekte tj. životne potrepštine i time daje zarade drugima. Ako ga otpustimo od rada, ne samo da on više ne može da daje zarade drugima (bilo direktno ili indirektno preko privrednog organizma), već mora da živi na račun drugih (od potpore nezaposlenima, potpore pasivnim krajevima itd.).

Nezaposlenost je kako u privrednom tako i u socijalnom pogledu najgori i najopasniji produkt privredne depresije (krize). To je rak-rana na tijelu današnje privrede, jer kad jednom nastane, širi se sama od sebe i prijeti opasnošću čitavom organizmu privrede, pa i njegovim najzdravijim dijelovima.¹

Iz toga slijedi, da bi država kao reprezentant i zaštitnik interesa cjeline morala poduzimati mјere da u državi ne dođe do nezaposlenosti, a nikako ne bi smjela čak i sama da provodi redukcije. Država bi u interesu općenitosti morala da stvara mogućnosti rada za sve nezaposlene (javni radovi). I čim bi nestalo nezaposlenosti, popravio bi se konzum, po njemu proizvodnja i opće privredno stanje. U interesu je cjeline, da svaki građanin ima rada i hleba. Tko ne radi, ne treba da jede — zlatna je poslovica naroda.

Prosječna produkcija apsolvenata šumarstva.

Iz dosadanjih općih razmatranja pređimo sada na našu užu temu. Pri tome ćemo se poslužiti podacima knjige g. ing. Josipa Borovića: »Šematizam i status osoblja u resoru Ministarstva šuma i rudnika, prema stanju od 1. maja 1933., Zagreb 1933«, izdanje Ministarstva šuma i rudnika. Knjiga donosi među ostalim (po godišnjima apsolviranja) imena apsolvenata šumarstva, jugoslavenskih državljanina, koji su počevši od godine 1863. apsolvirali kako na našim domaćim tako i na stranim visokim školama i univerzitetima, a jednak i na Gospodarsko-šumarskom učilištu u Križevcima i Šumarskoj školi u Sarajevu. U priloženoj tabeli I. svrstao sam brojčano sve te podatke. Vidimo, da je u svemu od god. 1863. do 1932., dakle kroz 70 godina, prema podacima te publikacije apsolviralo šumarstvo 1500 naših ljudi. U slici 1. nanio sam brojceve apsolvenata iz rubrike 11 spomenute tabele kao ordinate k pripadnim godinama kao apscisama. Spajanjem krajeva nanesenih ordinata dobivamo dosta ispretrganu liniju (frekvencijski poligon). Jedne godine bilo je naime više, druge manje apsolvenata. Ali ipak iz čitavog toga grafičkog prikaza vidimo, da se prosječno broj apsolvenata povećava. Naglo taj broj raste poslije rata i proizvodi danas u sklopu općih privrednih prilika nezaposlenost šumarskih inženjera. Ali u istoriji našega šumarstva bilo je već slučajeva, kad apsolventi šumarstva uslijed prevelikog broja nisu do-

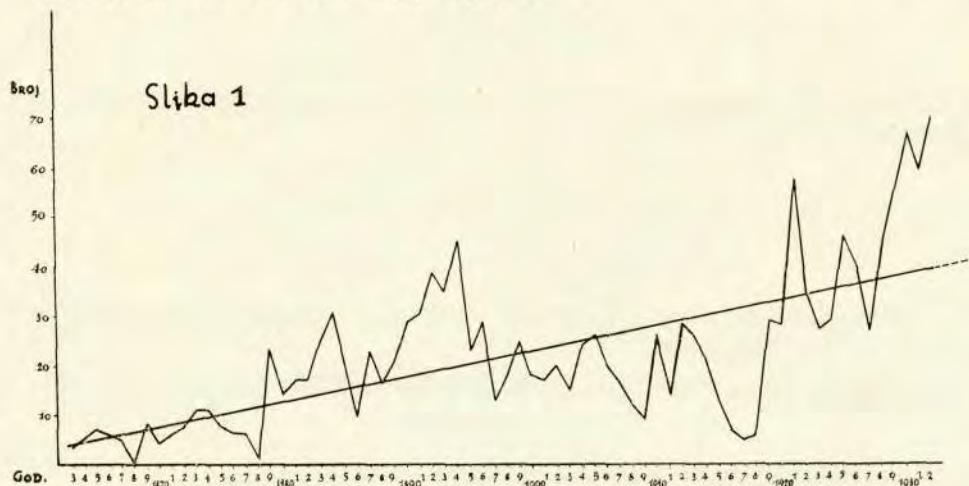
¹ Vidi Dr. P o d b r e ž n i k: »Projekt privredno-zadružnog plana za Jugoslaviju«, Beograd 1933. Po računu Dr. Podbrežnika otpust jednog radnika ima u čitavoj privredi za posljedicu otpuštanje daljnjih triju radnika. Jer ako radnik $\frac{3}{4}$ ($= q$) svoje plaće upotrijebi na nabavu onih potreba, koje daju rada drugima, a ovi drugi čine sa svojom plaćom analogno, onda teoretski otpustom jednog radnika nastupa u čitavoj privredi sukcesivno otpuštanje svega četiriju radnika t. j. $1 + q + q^2 + \dots = \frac{1}{1-q} = 4$.

Tabela I.

Broj apsolvenata — Jugoslavena na šum. školama u											Broj apsolvenata — Jugoslavena na šum. školama u											
Godina apsolviranja	Križevcima										Godina apsolviranja	Križevcima										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1863	3	5	5	5	5	5	5	5	5	3	1891	22	22	3	2	2	29	1921	42	8	7	57
1864	4	5	7	6	6	6	6	6	6	2	1892	32	32	3	2	2	29	1922	22	2	10	34
1865	5	7	5	6	5	5	5	5	5	3	1893	20	20	8	4	2	38	19	25	2	27	29
1866	6	6	6	5	5	5	5	5	5	4	1894	25	25	7	6	2	44	19	4	4	46	46
1867	7	5	—	5	5	5	5	5	5	5	1895	14	14	5	2	1	22	13	31	2	2	27
1868	8	—	—	—	—	—	—	—	—	6	1896	20	20	5	2	2	28	6	18	20	2	42
1869	9	8	—	—	—	—	—	—	—	7	1897	4	4	4	4	4	13	7	13	11	3	27
1870	4	1	6	2	2	3	11	10	4	1	1898	6	5	5	5	5	13	7	13	11	3	27
1871	1	6	6	2	2	3	11	10	4	1	1899	8	5	5	5	5	13	7	13	11	3	27
1872	5	7	6	6	6	6	6	6	5	1	1900	9	5	5	5	5	13	7	13	11	3	27
1873	6	6	6	6	6	6	6	6	5	1	1901	14	14	—	—	—	13	7	13	11	3	27
1874	7	6	6	6	6	6	6	6	5	1	1902	12	12	6	4	2	13	7	13	11	3	27
1875	8	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1903	6	6	6	6	6	13	7	13	11	3	27
1876	9	23	—	—	—	—	—	—	—	1	1904	11	11	6	4	2	13	7	13	11	3	27
1877	10	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1905	11	11	6	4	2	13	7	13	11	3	27
1878	11	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1906	11	11	6	4	2	13	7	13	11	3	27
1879	12	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1907	11	11	6	4	2	13	7	13	11	3	27
1880	13	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1908	14	8	7	7	7	13	7	13	11	3	27
1881	14	1	17	2	2	3	24	25	4	1	1909	17	9	7	7	7	13	7	13	11	3	27
1882	15	4	14	17	17	17	17	17	17	1	1910	10	12	4	4	2	13	7	13	11	3	27
1883	16	6	6	6	17	17	17	17	17	1	1911	12	12	4	4	2	13	7	13	11	3	27
1884	17	7	18	18	18	18	18	18	18	1	1912	14	14	14	14	14	13	7	13	11	3	27
1885	18	8	12	22	22	22	22	22	22	1	1913	16	6	4	2	2	13	7	13	11	3	27
1886	9	13	13	13	13	13	13	13	13	1	1914	20	3	3	3	3	13	7	13	11	3	27
1887	10	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1915	11	12	12	12	12	13	7	13	11	3	27
1888	11	7	7	7	7	7	7	7	7	1	1916	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1889	12	8	12	12	12	12	12	12	12	1	1917	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1890	13	9	13	13	13	13	13	13	13	1	1918	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1891	14	4	4	4	4	4	4	4	4	1	1919	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1892	15	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1920	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1893	16	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1921	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1894	17	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1922	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1895	18	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1923	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1896	19	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1924	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1897	20	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1925	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1898	21	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1926	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1899	22	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1927	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1900	23	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1928	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1901	24	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1929	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1902	25	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1930	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1903	26	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1931	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1904	27	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1932	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1905	28	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1933	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1906	29	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1934	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1907	30	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1935	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1908	31	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1936	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1909	32	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1937	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1910	33	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1938	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1911	34	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1939	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1912	35	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1940	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1913	36	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1941	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1914	37	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1942	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1915	38	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1943	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1916	39	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1944	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1917	40	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1945	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1918	41	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1946	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1919	42	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1947	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1920	43	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1948	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1921	44	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1949	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1922	45	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1950	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1923	46	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1951	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1924	47	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1952	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1925	48	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1953	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1926	49	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1954	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1927	50	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1955	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1928	51	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1956	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1929	52	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1957	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1930	53	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1958	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1931	54	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1959	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1932	55	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1960	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1933	56	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1961	11	11	11	11	11	13	7	13	11	3	27
1934	57	2	2	2	2																	

bivali namještenja. Hiperprodukcija je već postojala oko 1890. godine. Bilo je tada apsolenata, koji su počeli da služe kao besplatni pripravnici, dapače kao lugari, jer nisu odmah mogli da budu uposleni kao činovnički pripravnici.

Iza porasta (hausse) dolazi pad (baisse), a iza ovog opet konjunktura. Gotovo bismo mogli reći, da jači porast već sam u sebi krije začetke pada i obratno. Ali jasno je, da ovo kretanje gore-dolje povlači za sobom gubitke kako za pojedinca tako (pa i još više) za čitavu privredu. Najbolje to vidimo u današnjoj depresiji.

Zar se ne bi iz dosadanjeg razvoja privrede odnosno života mogao da utvrdi onaj prosječan razvoj, uz koji, kad bi se po njemu kretala privreda odnosno život, ne bi nastajale trzavice, prekomjerni porasti i padovi, odviše jake konjunkture i bolne depresije? Kad bi se grafički prikazao razvoj produkcije, na pr. čelika ili žita ili kojeg drugog proizvoda, opet bi se dobile nepravilne linije sa brojnim skokovima i prema gore i prema dolje, ali ipak sa manje više jasnom tendencijom porasta. Jer čovječanstvo, uzeto u duljem prosjeku, ipak napreduje. Zašto se taj napredak ne bi udesio tako, da on bude bez perturbacija, bez kriza i žrtava, koje su s time u vezi? Zašto ne bi čovječanstvo napredovalo pravilnjim tokom?² Zašto ne bi, mjesto za tri stepenice prema gore i dvije prema dolje, išlo makar samo za jednu prema gore i pri tome si uštedilo trud silaženja i ponovnog uspona? Drugim riječima, zašto da se čovječanstvo i njegova privreda kreću po jako nepravilnoj liniji, dok bi mogli da se gibiju (barem približno) po pravilnoj liniji konstantnog uspona?

Izračunajmo iz nepravilnih podataka rubrike 11 (tabela I.) prosječno povećavanje broja naših apsolenata šumarstva, t. j. fiksirajmo uz pomoć teorije najmanjih kvadrata pravac (pravu liniju), koji se podacima rubrike 11 najbolje prilagođuje. Jednadžba pravca općenito glasi:

$$y = ax + b \quad (1)$$

² Vidi navedenu publikaciju Dr. Podbrežnika.

Pojedine godine iz tabele I., počevši od 1863. pa na ovamo, označit ćemo sa $x_1 = 1$, $x_2 = 2$, . . . $x_{70} = 70$, t. j. godina 1863. važi kao prva godina ove 70-godišnje periode, a godina 1932. kao zadnja. Odgovarajući podaci rubrike 11 nosit će prema istom redu oznake y_1, y_2, \dots, y_{70} . Za konstante (a i b) traženoga pravca važe po teoriji najmanjih kvadrata izrazi:

$$a = \frac{n [xy] - [x][y]}{n [x^2] - [x]^2} \quad (2)$$

$$b = \frac{[y] - a[x]}{n} \quad (3)$$

gdje je $n = 70$, dok uglate zagrade, zajedno sa zagradenim izrazima, označuju izvjesne sume, t. j.:

$$\begin{aligned} [x] &= x_1 + x_2 + \dots + x_{70}; \\ [y] &= y_1 + y_2 + \dots + y_{70}; \\ [xy] &= x_1 y_1 + x_2 y_2 + \dots + x_{70} y_{70}; \\ [x^2] &= x_1^2 + x_2^2 + \dots + x_{70}^2. \end{aligned}$$

Iz podataka rubrike 11 izračunao sam za pojedine od gornjih izraza ove brojčane iznose:

$$\begin{aligned} [x] &= 2485; [y] = 1524; [xy] = 69.016; [x][y] = 3,787.140; [x^2] = 116.795; \\ [x]^2 &= 6,175.225. \end{aligned}$$

Uvrstimo li to u formule 2) i 3), dobivamo:

$$a = 0.5219 \text{ i } b = 3.2447.$$

Dakle jednadžba traženog pravca glasi:

$$y = 0.5219 x + 3.2447.$$

Taj pravac ucertao sam u slici 1. On daje prosječan porast broja naših apsolvenata šumarstva kroz zadnjih 70 godina i izjednačuje nepravilnosti u rastenuju broja tih apsolvenata. On je kao neki izražaj aritmetičke sredine sviju onih preraznih motiva, koji su rukovodili 1524 čovjeka, da se odluče studirati šumarstvo. Mnogi su od tih 1524 danas mrtvi, mnogi u penziji. Ne možemo da znamo sve one motive, sve one životne poglede, koji su im dali pobude, da se odluče na studij šumarstva. Ali pravac u sl. 1. daje ipak neku sumarnu direktivu i prosječni istorijski razvoj sviju tih njihovih misli.

Zbog olakšanja daljnje manipulacije s našim pravcem izračunat ćemo njegovu ordinatu za godinu 1932. Dobivamo $y_{70} = y_{1932} = 39.78$. Da se je dakle broj jugoslovenskih apsolvenata šumarstva počevši od 1863. pa do 1932. godine gibao po tome pravcu, koji znači sintezu svih porasta i padova u broju ovih apsolvenata, onda bi na godinu 1932. otpalo svega 39.78 ili okruglo 40 apsolvenata.

Taj naš ovako iz 70-godišnjeg razvoja, dakle iz istorije, iskalkulisani broj s l a z e s e začudno sa brojem, koji je iz potreba naše struke iskalkulisao g. direktor ing. Jovan Metlaš u svome članku: »Naši šumarski fakulteti« u Šumarskom Listu 1926. str. 83—88. Autor tamo doslovce kaže: »Trebamo prosječno godišnje trideset sedam apsolvenata šumara«. Formula našeg pravca za 1926. god. daje gotovo upravo

taj broj t. j. $y_{64} = y_{1926} = 36'6 \doteq 37$ apsolvenata! Mi smo izračunali pravac konstantnog prosperiteta, uzeli smo istoriju i iz nje smo ustavili taj broj, dok je g. ing. Metlaš dobio broj 37 dedukcijom iz potreba naših šuma! Praktički posvemašnje poklapanje našeg broja sa brojem g. ing. Metlaša možda je i dosta slučajno, ali vjerojatno je znatno uslovljeno stvarnošću.

Naš pravac iz slike 1. pokazuje polagan, ali konstantan prosperitet. Koeficijenat njegovog uspona ($a = 0'5219$) zaokružit ćemo na $0'50 = \frac{1}{2}$, što bi značilo, da se tokom rečenih 70 godina broj naših apsolvenata šumarstva prema rubrici 11 tabele — prosječno uvezši — neprestano povećavao, i to svake dvije godine za jednoga. Ako se taj tempo povećavanja pridrži i za budućnost, onda bi se svake dvije godine broj apsolvenata mogao i na dalje povećati za jednoga, jer prosječnom istorijskom razvoju ne odgovara kruti numerus clausus, već broj, koji se polagano povećava.

Kritika izračunatog pravca.

Da li bi se gore izračunati pravac prosječnog istorijskog razvoja mogao da upotrijebi u praktične svrhe t. j. da li bi odgovaralo, da se faktično ograniči broj slušača šumarstva na onu mjeru, da produkcija apsolvenata bude približno jednak broju izračunatom po pravcu dosadanjeg prosječnog razvoja? Zapravo naime i pravac prosječnog istorijskog razvoja, koji sam gore izračunao, ima svojih nedostataka, pa je potrebno da ga podvrgnemo kritici i korekcijama, ako pomoći njega želimo da zaključujemo na budućnost. U njemu nisu uzeti u obzir svi oni brojni stranci, koji su kod nas bili zaposleni kao šumarski stručnjaci, a svršili su studije u inozemstvu. Uzeti su u račun samo Jugosloveni prema podacima naveđene publikacije g. ing. Borošića. Kad bi se uzeli u obzir još i stranci, koji su kod nas bili uposleni (na pr. Madžari kod uprave državnih šuma, Austrijanci u šumama Slovenije i Bosne), ispale bi početne i srednje ordinate našeg pravca iz sl. 1. nešto višima, a koeficijenat a njegovog uspona nešto manjim.

Osim toga mi nažalost nisu poznati oni naši apsolventi, koji su prije prenosa šumarske visoke škole iz Mariabrunna na »Bodenkulturu« u Beč svršili šumarstvo u Mariabrunnu i Ščavnici. Kad bismo i te apsolvente uzeli u račun, povećale bi se nešto početne ordinate našeg pravca, a koeficijenat a bi se smanjio. Ako se podaci rubrike 11 od 1863. do 1882., dakle kroz prvih 20 godina, povećaju za 100%, pa se sa tim podacima i nastavno dalje od 1883. do 1932. sa nepovećanim podacima rubrike 11 izračuna pravac prosječnog razvoja, dobiva se za ordinatu tog pravca u 1932. g. iznos $37'67 \doteq 38$, a za koeficijenat a njegovog uspona iznos $0'39$. Ako pak na temelju rubrike 11 izračunamo pravac prosječnog razvoja, ali samo od 1883. do 1932., dobivamo za ordinatu u g. 1932. iznos $38'97 \doteq 39$, a za koeficijenat uspona iznos $a = 0'48$. Vidimo da se ordinata u 1932 g. bitno ne mijenja spram ordinate, koju smo izračunali iz primarnih (ukupnih) podataka rubrike 11, samo se koeficijenat uspona prilično smanjuje t. j. od $0'52$ na $0'39$ odnosno na $0'48$.

Moram i to da napomenem, da su među apsolvente Jugoslove nebrojeni i Bugari, koji su apsolvirali šumarstvo na križevačkom učilištu odnosno na šumarskoj akademiji u Zagrebu, njih svega 24. Ako ih odbi-

jemo iz podataka tabele I., pa sa tako reduciranim podacima rubrike 11 izračunamo prosječan istorijski razvoj, dobivamo za pravac izjednačenja od 1863. do 1932. od 1883. do 1932.

ordinatu u god. 1932.:	39'27	38'67
koeficijenat uspona a :	0'5172	0'4871

Bugari, koji su kod nas studirali, nisu po apsolvirajušu dobivali namještenja kod nas, već u Bugarskoj. Ali kako rekoh, s druge su strane mnogi stranci službovali kod nas, koji su svršili studije u inozemstvu. Zato i nisam prvotno odbio naše apsolvente Bugare u tabeli I. Može se uzeti, da oni stvaraju bar neku protutežu brojnijim strancima, koji su u inozemstvu studirali, a kod nas službovali.

Nadalje se mora priznati, da se upravo sada frekvencijski poligon apsolvenata (sl. 1.) nalazi — da tako rečem — na vrhuncu porasta i da neminovno poslije toga mora da nastupi znatan pad uzrokovani nezaposlenošću. Dakle, pri izračunavanju pravca u sl. 1. uzet je u račun zadnji jaki porast, dok onaj pad, koji će prirodno slijediti i koji će zadnjem porastu u glavnom tek da stvori protutežu, nije uzet u obzir. Posljednji porast digao je pravac izjednačenja i povećao njegov koeficijenat uspona (a). Uzmimo i tu činjenicu u obzir. Po mom računu ima danas u državi oko 90 šumarskih inženjera, koji su bez namještenja. Koncem god. 1932. moglo ih je biti cca 60. Da je kojim slučajem na našim fakultetima apsolviralo zadnjih godina ukupno za 90 (do konca 1932. za 60) apsolvenata manje, ne bi danas u glavnom bilo nezaposlenih šumarskih inženjera, odnosno nezaposlenost bi se kretala u granicama normalnosti.

Uzmimo da je hiperprodukcija u iznosu od 60 apsolvenata nastupila do 1932. uskcesivno kroz 5 godina, t. j. od 1928. do 1932. Razdijelimo broj 60 na tih 5 godina proporcionalno tako, da na 1928. g. dođe 4 prekobrojna apsolventa, na god. 1929. 8 njih, zatim 12 na 1930., 16 na 1931. i 20 na 1932., ukupno dakle 60. Ako odbijemo te brojeve od brojeva rubrike 11, dakle ako u glavnom eliminiramo hiperprodukciju zadnjih godina, osim toga ako odbijemo i Bugare, koji su kod nas apsolvirali, pa izračunamo prosječan razvoj, dobivamo nov pravac, koji za razdoblje od 1883. do 1932. daje: $a = 0'3536$ i $y_{1932} = 34'20$.

Kad uzimamo nezaposlene u obzir, morali bismo ih odbiti eventualno čak i u dvostrukom iznosu. Jer da ih je apsolviralo baš za onoliko manje, koliko je koncem 1932. bilo nezaposlenih, imali bi zaposlenje svi osim tih nezaposlenih. Ali pošto su nezaposleni tu, morao bi u buduće apsolvirati još manji broj, toliko manji, da i današnji nezaposleni nadu uposlenje. Međutim nećemo ići tako daleko, da dvostruko odbijamo nezaposlenost. Zadovoljiti ćemo se sa jednostrukim odbijanjem, dakle sa definitivnim vrijednostima $a = 0'35$ i $y_{1932} = 34$, a višak, koji je nastao i koji se izrazuje u nezaposlenima, neka se na neki način postepeno uposi mjerama jačeg i bržeg intenzivisanja i racionalizovanja našeg šumarstva. Osim toga moramo biti svjesni činjenice, da nezaposlenost nije nastala samo uslijed hiperprodukcije, već i uslijed subkonzuma t. j. u konkretnom slučaju uslijed obustave namještavanja u današnjim lošim prilikama.

Numerus clausus.

Po zakonu o univerzitetima univerzitetska je nastava slobodna i pristupna svakom građaninu, koji ispunjava izvjesne uslove (ispit zre-

losti). Dakle svatko može da se upiše i da studira nauke, koje želi. Lična sloboda u izboru zvanja potpuno je zagarantovana. Nije predviđen nikakav numerus clausus niti kakovo ograničenje broja slušalaca. To je posve u duhu liberalizma. Kandidati su posve slobodni u izboru svog zvanja, ali i sami imaju da snose posljedice svoje odluke u predmetu tog izbora.

Već sam jednom naglasio, kako je liberalizam sjajan po svojim idejama za vrijeme blagostanja i konjunkture, a moglo bi se reći i plodnosen. Međutim za vrijeme krize i depresije posve je drugačije. A pošto bol i bijeda uvijek jače djeluju na čovjeka i negativni utisci uvijek su jači od pozitivnih (zakon psihologije), to će i kriza morati da dovede (a već i dovodi u mnogom smjeru) do odstupanja od principa liberalizma. Država raznim mjerama nastoji da reguliše i ublaži bijedu. Možda bi bilo dobro, da se sva produkcija reguliše prema pravcima prosječnog istorijskog razvoja?

U god. 1930. predlažu neke struke u Njemačkoj uvađanje numerus clausus-a na visokim školama. Za ilustraciju vadim iz »Zeitschrift für Vermessungswesen« 1931. strana 62 ovo: »Der von unseren Fachverbänden« (geodeti i geometri) »empfohlene Plan der Einführung eines numerus clausus für den Vermessungsingenieurberuf ist, wie wir erfahren haben, vorläufig zurückgestellt worden, um mit dem Vorgehen in einem Einzelberuf nicht das Zeichen zur Einführung des numerus clausus in anderen Berufen zu geben und um den jungen Leuten nicht das Selbstbestimmungsrecht in der Berufswahl zu schmälern«. Zapravo je dakle odbijen u Njemačkoj prijedlog saveza geodetske struke samo s razloga, da ne bude povrijeden princip liberalizma u izboru zvanja. Stoga nije uveden numerus clausus u struci, koja je to tražila. Danas međutim Njemačka uvodi kontingentiranje broja studenata na visokim školama i univerzitetima. U usporedbi sa ostalim zemljama vlada u Njemačkoj razmijerno najjača depresija. Nije dakle čudo, da se konzekventno onome, što sam kazao, odustaje u Njemačkoj od principa liberalizma. Uvijeren sam, ako kriza potraje, da će slično učiniti i ostale zemlje.

Sve u svemu, pristaša sam liberalizma, ali ako se sa ograničenjima i bezbolnim zahvatima od strane države može da postigne napredak i predusretnu štete, neka se izvrše ti zahvati, makar se i odustalo od principa liberalizma. Takvo je jedno odstupanje i ograničenje broja slušača šumarstva. Predlažem, da se ograniči taj broj u toliko, da bi godišnji broj apsolvenata bio u glavnom jednak broju, što ga daje pravac prosječnog razvoja, koji sam gore izračunao sa $a = 0'35$ i $y_{1932} = 34$. Kod toga je pravca u glavnom paralizirana hiperprodukcija kao i nesigurnost podataka od 1863. do 1882., jer je broj nezaposlenih u glavnom odbijen, a pravac je računat samo od 1883. na ovamo.

Naglašavam, da su kod konstrukcije pravaca iz prednjeg poglavlja upotrijebljeni brojevi apsolventata, a ne brojevi diplomiranih inženjera. Tabela I. daje naime samo apsolvente. Stoga uvijek konzekventno govorim o apsolventima. Broj diplomiranih šumara manji je ili najviše jednak broju apsolvenata. Jedino kad sam uzimao nezaposlenost u obzir, operirao sam i sa brojem diplomenata t. j. odbijao sam broj nezaposlenih šumarskih inženjera od broja apsolvenata.

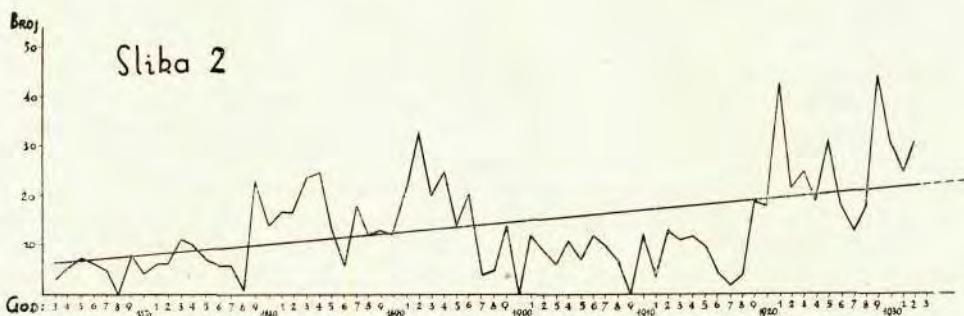
Prema svemu ovome moj konkretan prijedlog glasi: treba ograni-

čiti produkciju apsolvenata na godišnje otprilike 34, a svake treće godine ($a = 0'33 = \frac{1}{3} \doteq 0'35$) povećati taj broj za jedan.

Razmotrimo sada iz tabele I. brojeve apsolvenata na šumarskom učilištu u Križevcima i nastavno na nj' na šumarskoj akademiji i fakultetu u Zagrebu. Rubrike 2 i 3 naše tabele daju nam te brojeve. Zagrebački šumarski fakultet ima iza sebe već istoriju od 70 godina. Šta čitamo iz razvoja broja apsolvenata u Križevcima i Zagrebu kroz tih 70 godina? Konstruišimo (sl. 2.) za Križevce—Zagreb frekvencijski poligon apsolvenata i pravac prosječnog razvoja posve analogno, kako smo gore učinili za sve jugoslov. apsolvente šumarstva (bez obzira da li su apsolvirali u tuzemstvu ili inozemstvu). Jednadžba pravca prosječnog razvoja, izvedena posve analogno kao gore, ali naravno samo iz podataka rubrika 2 i 3, glasi:

$$y = 0'2016 x + 6'1714.$$

dakle $a = 0'2016$ ili okruglo $\frac{1}{5}$. Ordinata toga pravca u 1932. iznosi $y_{70} = y_{1932} = 20'29$ apsolvenata.

Prosječnom razvoju zagrebačkog fakulteta odgovara dakle u 1932. god. 20 apsolvenata. Prema tome razvoju mogao bi se broj apsolvenata svake 5-te godine povećati za jedan.

Iz tabele I. izlazi, da je na domaćim i stranim šumarskim školama i fakultetima apsolviralo svega 1524 Jugoslovena, odnosno 1500, ako se odbiju 24 Bugara. Od toga broja otpada na domaće škole (Križevce, Zagreb, Sarajevo, Beograd) 1191 apsolvent, a na same Križevce i Zagreb 909 njih, dakle 60'6%. Po pravcu prosječnog prosperiteta zagrebačkog fakulteta (naravno zajedno s Križevcima, jer je šumarska nastava u Zagrebu samo nastavak šumarske nastave u Križevcima) dolazi u 1932. god. 20'29 apsolvenata, što je nešto preko polovice onoga broja (39'78), koji sam prvotno izračunao za sve Jugoslovene. Broj 20'29 čini oko 60% od onog broja (34), koji sam predložio kao racionalan (poželjan) broj apsolvenata u god. 1932. Koeficijenat uspona (a) kod zagrebačkog pravca iznosi oko 0'20 na godinu, dakle preko polovice onoga koeficijenta (0'35), koji sam gore predložio sumarno za sve naše apsolvente.

Iz svega navedenoga izlazi, da bi se broj slušača imao da ograniči na racionalniju mjeru. Time bi se povećao i kvalitet apsolvenata, jer nastava može više pažnje da posveti individualnom uzgoju i naučnom izgradivanju slušača, kad ih je manje.

Broj slušača može da se ograniči na razne načine: a) da se unaprijed fiksira broj slušača (*numerus clausus*), koji se mogu da upišu u prvo godište studija; b) da se povise godine studija od 4 na 5 godina; c) da se dozvoli upis u drugo godište studija samo onim kandidatima, koji su zaključni ispit prvog godišta (I. diplomski ispit) položili u redovnom roku.

Kvalitet slušača, a po tome i stepen stručne i naučne spreme apsolvenata, znatno bi se podigao, kad bi se provela mjera pod b) i c). Narančno, da bi za to bio potreban sporazum obaju fakulteta. Opći razvoj šumarskih nauka traži, da se godine studija povećaju t. j. da se provede mjera pod b). Zamišljam petu godinu studija djelomice i kao rad na pokusnim šumskim dobrima, koja bi u tu svrhu bila fakultetima stavljen na raspolaganje i gdje bi slušači osim teoretske obuke učvrstili svoje znanje praktičkim radom.

Uslijed velikog broja predmeta, koji se danas predaje na fakultetima, studenti se jedva mogu samostalno da bave naukom. Oni moraju da prouče sve brojne predmete u razmijerno kratkom vremenu. Stoga više memoriraju i uče, a manje studiraju i još manje (ili možda i nikako) rade samostalno naučno. Individualan i samostalan naučni rad slušača moguće je u pravom smislu samo onda, kad je broj slušača razmijerno malen.

Ako se na šumarskim fakultetima ne ograniči broj slušača respektive apsolvenata, već se nastavi sa produkcijom šumarskih stručnjaka kao do sada, doći će ti apsolventi u još težu krizu.

Sad nastaje pitanje, kako da se ovo ograničenje provede već pri-godom upisivanja u prvo godište studija.

Ako za zagrebački fakultet i za razdoblje od 10 godina (na pr. od školske godine 1919.-20. do 1928.-29.) zbrojimo slušače zasebno po godištima, dobivamo za I. godište 411, za II. godište 321, za III. godište 296 i za IV. godište 295 slušača. Dakle je kroz 10 godina u I. godištu bio prosječno upisan 41 slušač, u II. godištu 32, u III. i IV. godištu svagdje po 30 slušača. Možemo dakle uzeti, da broj slušača prema godištima studija prosječno pada od 41 na 32, 30 i 30, odnosno od 140% na 109%, 100% i 100% (apsolventi). Brojka 140% može otprilike da posluži kod rasuđivanja pitanja, kolik bi broj slušača bilo racionalno pustiti u prvo godište studija, ako bi studij trajao i dalje samo 4 godine. Ako se za racionalan broj apsolvenata uzme na svakom fakultetu 17 i ako se ne uvede ograničenje spomenuto gore pod c), onda bi se u prvo godište studija mogla da puste otprilike po 24 slušača. Uz ograničenje pod točkom c) moglo bi da ih se u prvo godište eventualno pusti i nešto više, a još nešto više eventualno u slučaju produženja studija od 4 na 5 godina.

Pri svemu tome bilo bi dobro, da se pri upisu kandidata u prvo godište posvećuje izvjesna pažnja i ocjenama, što ih u svjedožbama zrelosti dobiše iz matematičko-prirodoslovnih predmeta.

Životni izgledi apsolvenata.

Već sada imaju apsolventi teške izglede za ulaz u život. Nove privatne službe tako reći ne otvaraju se. Privatni šumski posjedi su pod udarom agrarne reforme i ne primaju gotovo nikoga u službu. Preostaje kao poslodavac država i šumska industrija. O potrebi namještanja

apsolvenata naših fakulteta u drvnoj industriji pisao je nedavno g. ing. Vladimir Beltram (vidi Šumarski List 1934. god. str. 10). Ali i drvna industrija u današnjoj privrednoj depresiji neće da namješta nove sile, a napose ne kvalifikovane. U državnom budžetu provodi se znatna štednja. Svi to znamo i osjećamo. Ali državno šumarstvo treba ipak stručnjaka. Ministarstvo šuma i rudnika predvidilo je, koliko mi je poznato, u budžetu za 1934./35. godinu 50 novih mjeseta za šumarske inženjere, ali je Ministarstvo finansija tu stavku u prijedlogu budžeta reduciralo i brisalo.

Iz spomenutog »Šematizma i statusa« šumarskog osoblja izvadio sam brojceve državnih činovnika, šumarskih stručnjaka, u pojedinim činovničkim grupama. Dobio sam:

Grupa:	III/1	III/2	IV/1	IV/2	V	VI	VII	VIII	Pripr.	IX	X
broj činovnika:	1	14	38	60	100	58	90	144	146	28	25

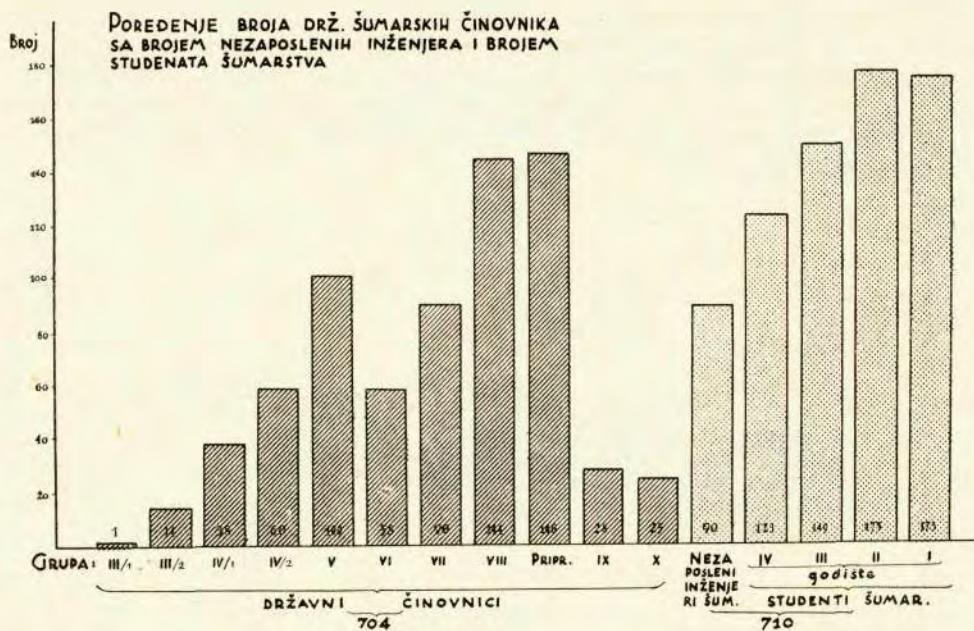
Računam, da nezaposlenih šumarskih inženjera ima sada oko 90. Iz istog »Šematizma i statusa« izvadio sam nadalje brojceve slušača šumarstva na našim fakultetima za godinu 1932. Te brojceve prikazuje priloženi pregled 1.

Pregled 1.

Broj slušača šumarstva				
godište :	IV.	III.	II.	I.
Zagreb :	40	36	51	41
Beograd :	83	113	124	132
Ukupno . . .	123	149	175	173

Na slici 3. prikazao sam grafički brojceve državnih šumarskih činovnika u pojedinim položajnim grupama. Brojevi su prikazani kao stupci. Iza tih stupaca slijedi stupac nezaposlenih inženjera šumarstva, a za njim stupci slušača šumarstva po godištima (sumarno za Zagreb i Beograd). Iz te slike vidimo i odviše zorno, da nezaposlenih inženjera i studenata ima zajedno više, nego svih šumarskih stručnjaka u resoru Ministarstva šuma i rudnika. Nije to nikako ružičasta slika za budućnost naših mladih apsolvenata u sadašnjosti i neposrednoj budućnosti, napose kad pomislimo, da je momentano privatna služba gotovo posve zatvorena.

Situacija izlazi kao još teža, ako pogledamo sliku 4. Iz spomenutog »Šematizma i statusa« izračunao sam, koliko godina službe imaju poje-

Slika 3.

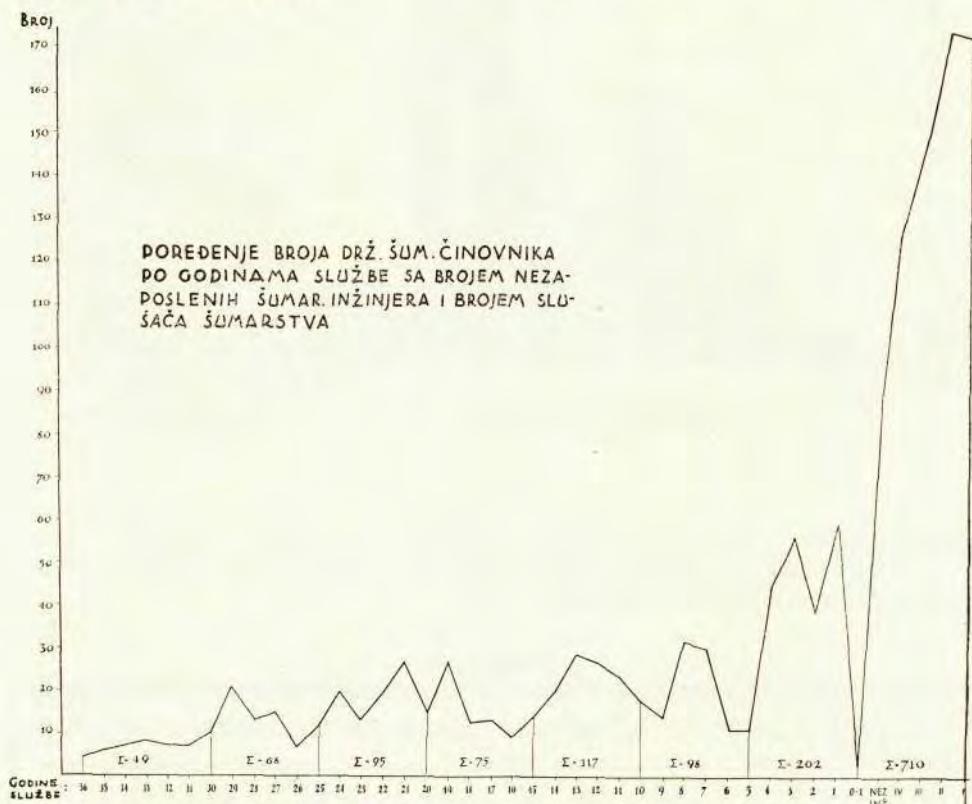
dini šumarski činovnici iz resora Ministarstva šuma i rudnika. Dobio sam u glavnom (zajedno sa činovnicima IX i X položajne grupe) brojeve sadržane u priloženom pregledu 2.

Pregled 2.

Broj godina službe:	38	37	36	35	34	33	32	31	30	29	28	27	26	25	24	23
Broj stručnih šum. činovnika:	4	0	0	6	7	8	7	7	10	21	13	15	7	12	20	13
Broj godina službe:	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7
Broj stručnih šum. činovnika:	20	27	15	27	12	13	9	14	20	29	27	23	18	14	32	30
Broj godina službe :	6	5	4	3	2	1	0									
Broj stručnih šum. činovnika:	11	11	45	56	39	59	3									

Nasuprot tome ima nezaposlenih inženjera, koji bi mahom željeli ući u državnu službu, oko 90, dok studenata šumarstva ima svega 620. Sve je to prikazano grafički u slici 4. Na apscisnoj osi nanesene su

godine službovanja, ordinate su brojevi činovnika odnosno brojevi nezaposlenih inženjera i slušača šumarstva. Slika 4. ima da dade poređenje broja nezaposlenih inženjera i studenata šumarstva sa brojevima državnih šumarskih činovnika po godinama službovanja. Pripominjem, da sam u sl. 4. spojio u jednu ordinatu brojeve svih državnih šumarskih činovnika, koji imaju preko 35 godina službovanja. Uzeo sam ih, kao da imaju 36 godina službe.

Slika 4.

Zapravo sam isprva želio prikazati grafički u jednoj slici poređenje nezaposlenosti i slušača sa sveukupnim brojem šumarskih stručnjaka u državi, dakle i onih u privatnoj službi. Nažalost mi to nije uspjelo zbog manjkavih i nedovoljnih podataka. Moramo se dakle zadovoljiti sa ovim poređenjima, koja su nam moguća po podacima knjige »Sematizam i status«. Pošto su u »Sematizmu« činovnici imovnih općina uvršteni među državne činovnike, to s njima i ovdje postupam kao sa državnima.

Razdijelit ćemo (vidi sliku 4.) sve šumarske činovnike u dobne razrede prema godinama službovanja. Dobni razredi neka imaju u glavnom po 5 godina. Prvi ili najstariji razred neka sačinjavaju činovnici sa 30 i više godina službe, drugi razred činovnici sa 25 do 30 godina, treći sa 20 do 25 godina i t. d. Za svaki od svih tih 7 razreda dobivamo po redu 49, 68, 95, 75, 117, 98 i 202 ili svega zajedno 704 činovnika. Na-

suprot tome broju stoji, ako ne više, a ono barem toliko (cca 710) studenata i nezaposlenih inženjera.

Ovo poređenje pokazuje jasno, kakav izgled u budućnost imaju apsolventi i slušači šumarstva. Najstarijem dobnom razredu od 49 jedinica, koji će u narednih 5 godina biti zreo za penzionisanje, stoji na suprot pomladak od cca 710 jedinica, koji će kroz 5 godina htjeti, ako i ne baš sav, ali svakako velikim dijelom da uđe u službu.

Interesantno bi bilo, kad bi se i za druge struke provele slične komparacije. Uvjeren sam, da bi se u nekim strukama došlo do još jačih napetosti između nezaposlenosti i zaposlenosti, nego li je to u šumarstvu. Nažalost ni za šumarsku struku nije komparacija potpuna, kako sam to već spomenuo, jer nema podataka o ukupnom broju zaposlenih šumarskih stručnjaka u privatnim i samostalnim službama. U nekim drugim strukama pogotovu prevlada privatno zaposlenje, pa je još teže sakupiti podatke, koji bi pokazivali odnos između zaposlenosti i nezaposlenosti. Ipak donosim za ilustraciju nekoliko napomena u pogledu ostalih struka. Tehnički List, organ Udruženja jugoslovenskih inženjera i arhitekata, štampa se u 2000 primjeraka i razašilje na cca 2000 članova toga Udruženja. Nezaposlenih inženjera tehnike ima u državi preko 400, dok je na domaćim tehničkim fakultetima inskribirano svega oko 2450 slušača. U samoj Dravskoj banovini bilo je krajem godine 1932. preko 1000 nezaposlenih apsolvenata učiteljskih škola. Iz dnevnog života dobro je poznato, kako teško dolaze do uposlenja svršeni apotekari, liječnici, pravnici itd. Držim stoga, da je nezaposlenost u mnogim drugim strukama jača nego u šumarstvu. Nezaposlenost je opća pojava. Privreda je funkcija, koja zavisi od vanredno (gotovo beskonačno mnogo) faktora, a svi ti faktori međusobno su povezani kao funkcije funkcija. I kad jedan od faktora kreće nizbrdice, uzrokuje padove i poremećenja i kod drugih faktora, pa i onih najudaljenijih, koji na oko sa prvim faktorom nemaju nikakove veze. Nitko ne bi rekao, da nezaposlenost naše mlade inteligencije, pa i šumarskih inženjera, ima kakove veze sa padom cijena žitu i sa bankovnim krahovima u Americi. A ipak je tako.

Funkcionalnosti u današnjem privrednom životu toliko su komplikovane, da je teško ma i donekle predvidjeti kretanje privrede i života u najbližoj budućnosti. Stoga naglašujem, da se i gornji predlozi glede ograničavanja broja studenata šumarstva imaju da uzmu sa izvjesnom rezervom. Neznamo naime, kakva nam iznenađenja sprema najbliža budućnost. Na pr. pokusi za kemijsku fabrikaciju hrane iz drveta već su potpuno uspjeli. Tjeranje motornih vozila sa drvnim ugljem realna je stvar. A za preradu drveta u hranu i ugalj mogu da se iskoriste i razmijerno sitni produkt šume. Tko može da predvidi, kako će ti i slični pronalasci u budućnosti djelovati na intenzivnost gospodarenja sa šumama, pa prema tome i na potrebu šumarskih stručnjaka?

Zaposlenje nezaposlenih.

Prijedimo na pitanje, kako da se nezaposlenim šumarskim inženjerima dade uposlenje. Zapravo je nezaposlenost jedan od rezultata općeg privrednog stanja. Trebalo bi dakle općim mjerama izlijeciti čitavu privedu, pa bi u glavnom nestalo i čitave nezaposlenosti. Već sam ranije naglasio, da bi po svoj prilici došlo do nove konjunkture u privredi, kad bi se svima nezaposlenima dalo posla, jer bi se pojačao konzum, a preko

njega i proizvodnja. Da li dakle da se pitanje nezaposlenih šumarskih inženjera rješava parcijalno ili u sklopu problema sviju nezaposlenih? Specijalan problem nezaposlenih šumarskih inženjera mogao bi efikasno da se riješi samo u sklopu liječenja opće nezaposlenosti.

Za liječenje opće nezaposlenosti, a s time i za stvaranje nove konjunkture, može da se za sada krene ovim putevima:

1. Da država financira goleme javne radove, koji bi dali posla u glavnom s v i m a nezaposlenima. S više strana predlaže se taj izlazak iz krize. Gradile bi se ceste i željeznice, regulisale rijeke, uređivale bujice, u gradovima bi se podizali higijenski stanovi za radnike, pošumljavao bi se krš i golijeti, dizale velike električne centrale, provodile melioracije i t. d. Kod ovakovih javnih radova neminovno bi morala da na šume i šumarstvo otpadne znatna kvota javnih investicija (za gradnju šumskih prometnih sredstava, uređenje šuma, bujica i t. d.). Zaposlenje bi dakle dobili u glavnom svi nezaposlenici u državi. Međutim, teškoća za izvođenje golemih javnih radova leži u pomanjkanju finansijskih sredstava. Postoje razni prijedlozi o tome, kako da se ta sredstva nabave. Mi se ovdje s njima nećemo baviti.

2. Da se (koliko je to moguće) računom utvrde linije prosječnog dosadanjeg razvoja unutar raznih grana proizvodnje i da se produkcija bilo normativnim mjerama ili pak putem propagande svede na stanje, koje odgovara liniji prosječnog prosperiteta. To drugim riječima znači, povećati produkciju u pretežnom dijelu privredne djelatnosti do normale i time zaposliti gotovo sve nezaposlene.

Mi se detaljnije s ovim prijedlozima ne možemo ovdje baviti. Uvjeren sam, da će mnogi, kad te prijedloge pročitaju, kazati: to je teoretski lijepo, ali praktički neizvedivo. Na taj prigovor moram da odgovorim: rada ima dosta i više nego ima nezaposlenih, hrane ima također na pretek, pa prema tome mora postojati mogućnost, da se neuposlena snaga privede onom radu, koji u interesu općeg prosperiteta treba da bude izvršen.

Ako rješenje opće nezaposlenosti nije s bilo kojih razloga odmah provedivo, moramo mi šumari potražiti parcijalna rješenja za zaposlenje naših nezaposlenih drugova. Prema prijedlozima Sarajevske podružnice Jugoslovenskog šumarskog udruženja trebalo bi: a) Ministarstvo šuma i rudnika svim silama da uznaštoji, kako bi se u budžetu državnog šumarstva stvorila mogućnost za kreiranje novih šumarsko-inženjerskih mjesti; b) na dnevničarska i slična mesta u resoru šumarstva da se postavljaju samo svršeni šum. inženjeri; c) kod svake šum. uprave na teritoriji Bosne i Hercegovine, kod koje ima veći broj molba za kolonizaciju, da se postavi po jedan šum. inženjer, koji bi se plaćao dijelom na teret kolonizacionog fonda, dijelom na teret iznosa, koje plaćaju interesenti za potrebno uviđanje na licu mjesta; d) Ministarstvo da prigodom revizije dugoročnih šumskih ugovora industrijska poduzeća obaveže, da za sve šumarsko-tehničke poslove postave nezaposlene šumarske inženjere; e) kod ograničavanja državnih šuma u Srbiji i Crnoj Gori da se za geometre i pisare namještaju nezaposleni šum. inženjeri; f) da se striktno provedu propisi zakona o šumama s obzirom na namještanje kvalifikovanih šumarskih stručnjaka na šum. posjedima i u šum. industriji.

Ali ako se i nađe zaposlenje svima sada nezaposlenim šumarskim inženjerima, ipak je svakako potrebno, da se ograniči produkcija šumarskih inženjera na našim fakultetima.

Résumé. Après la guerre, le nombre de nos citoyens qui ont achevé leurs études soit dans nos propres facultés forestières soit dans l'étranger, et qui prétendent en conséquence à être admis dans notre Service forestier, a pris des dimensions vraiment excessives ce qui se manifeste dans un grand nombre de jeunes ingénieurs forestiers sans emploi. L'auteur tend donc à déterminer le nombre rationnellement admissible de jeunes hommes qui, dans les circonstances économiques normales, pourraient être admis dans nos facultés forestières. Il se base dans cette intention sur le développement progressif du nombre de tous les Yougoslaves qui, depuis l'année 1863, ont achevé leurs études soit dans les écoles forestières du pays même soit dans celles de l'étranger. Ce développement montre, naturellement avec beaucoup des hausses et des baisses, une tendance — généralement pris — croissante et ressemble, dans son ensemble, à une longue ligne droite. En conséquence, il se laisse compenser d'après la méthode des moindres carrés, ayant pour base l'équation de cette ligne ($y = ax + b$). L'auteur détermine donc, à l'aide de cette équation et après ladite compensation, le nombre en question, aussi bien pour le présent que pour le futur. Ce dernier (pour le futur) résulte de la constante a calculée en moyenne d'après ladite méthode pour ce long passé. Le nombre pour le présent s'accordant très bien avec des besoins normaux q'a, à cet égard, notre économie forestière il est à supposer que ce soit le même cas avec le nombre pour le futur qui, naturellement, a une tendance croissante, mais dans un sens régulier et très modéré.

Ing. TODOR DJURDJIC (MOROVIĆ):

DRŽAVNO ŠUMSKO GAZDINSTVO I ZAKON O DRŽAVNOM RAČUNOVODSTVU*

(L'ADMINISTRATION DES FORÊTS DOMANIALES ET LA LOI
DE COMPTABILITÉ PUBLIQUE)

Svojim člankom: »Delokrug i rad šumske uprave (Šum. list aprila 1930)« pokušali smo da opišemo, u čemu se sastoji delokrug i rad kod drž. šum. uprava ukazujući pri tome na nedostatke u organizaciji šumarske službe kod šumskih uprava. Nedostaci organizacije i preopterećenost stručnih organa kod šumskih uprava nanose ogromne štete intenzivnom gospodarenju i racionalnom iskorišćavanju toga gazdinstva u duhu šumarskih nauka. Izgleda nam, da se tome članku pokazala mala ili nikakva pažnja i ako je njegova intencija bila, da se sadanja organi-

* Predavanje, održano na godišnjem zboru Beogradske podružnice Jugoslovenskog šumarskog udruženja dne 23. aprila 1933. u Zemunu.

zacija kod šumskih uprava popravi, kako bi se i štetne posledice uklonile. Dakle naš glas ostao je mrtvo slovo na artiji kao glas vapijućeg u pustinji. U članu 6 Uredbe o organizaciji šum. službe iz 1921 god. šumska uprava je organ III. stepena. Po čl. 4. te Uredbe šumske uprave su izvršni organi odnosnih Direkcija šuma. U čl. 25 propisane su stručne kvalifikacije, koje mora imati starešina, zatim kakvo mu se osoblje dodeljuje. I ako je šum. uprava izvršni organ, ona je za sebe nadleštvo ili vlast III. stepena sa svima atributima kao i ostala nadleštva istoga ranga. Neke Direkcije ne mogu shvatiti niti razumeti to, da su šum. uprave nadleštva. U čl. 132 zakona o šumama iz 1929. god. propisane su kvalifikacije, koje mora imati neko lice, da može zauzeti položaj šefa uprave. Najzad su došla i Upustva o primeni Zakona o šumama za šum. uprave. Mi ćemo citirati u celosti prvi član tih upustava: »Šumska uprava je osnovna upravna jedinica za samostalno vođenje gospodarenja s drž. šumama. Ona je neposredno podređena nadležnoj Direkciji šuma i stoji pod njenim izravnim nadzorom«. U drugom članu stoji: »Šumska uprava vrši svoje poslove u okviru zakona o šumama, Uredaba, pravilnika, upustava, naredaba, raspisa kao i ostalih zakonskih odredaba, koje su u vezi sa drž. šumskim gospodarenjem.«

Daljnje nabrajanje mislimo da nije od potrebe, jer se to sve može naći u upustvima. U članu 3. Upustava nominativno je pobrojano u 30 tačaka, što sve spada u delokrug šum. uprave, a pored ovoga pobrojene su i sve knjige, koje mora voditi šum. uprava. Da pomenemo samo još čl. 19 upustava, kojim je odredena kompetencija prodaje šumskih proizvoda, koje šumske uprave mogu samostalno prodavati. Već smo u svome pomenutom članku dokazivali, da šum. uprave nisu imale nikakve samostalnosti, pa tako stvar stoji i danas, bar kod mnogih šumskih uprava, i pored jasnih odredaba u upustvima, mnoge od šumskih uprava ne mogu ni danas prodati 1 m³ grade od suvara bez obrazloženog predloga i одобрења nadležne Direkcije. Dopuštamo da ima i liberalnih Direkcija, koje se drže izdanih upustava, ali ih ima i takvih, koje ta upustva ne poštuiju. Prosto je neshvatljiva ova ljubomora držanja vlasti tih Direkcija. Prigovoriće nam se, da su šum. uprave same krive, što se ne koriste jasnim zakonskim propisima. Ima toga mnogo, što spada u nadležnost šum. uprava, a što su Direkcije zadržale za sebe i na traženje uprava daju negativan ili nikakav odgovor. Razume se, morala bi se voditi duga prepiska preko Direkcije sa Ministarstvom, a gde bi dospeli sa tom prepiskom? Jedini opravdani razlog za ovakav postupak mogao bi se navesti, što se za starešine šum. uprava postavljaju lica sa malom stručnom praksom. Pored potrebne kvalifikacije i položenog stručnog ispita mi smo i ranije dokazivali, da je potrebna duža praksa, da jedan šum. stručnjak može da zauzme položaj šefa šum. uprave bez teškoća. Tako je bilo u predratno doba u krajevima sa naprednim šum. gazdinstvom. Tako će to biti i docije, kada bude dovoljan broj šum. stručnjaka.

Istakli smo, da su šum. uprave osnovne šum. jedinice za samostalno vođenje gospodarenja. Zatim smo videli u čl. 25 Uredbe iz 1921 god., kakvo sve osoblje treba da bude kod šum. uprava, da bi te osnovne jedinice odgovorile svome zadatku. Pošto su šum. uprave izvršni organi nadležnih Direkcija, a ove Ministarstva šuma, znači da čitavo težište drž. šum. gazdinstva počiva na šum. upravama. Stručni organi šumskih uprava u stalnom su dodiru sa tim gazdinstvom. Ministarstvo šuma sa

Direkcijama gleda šumsko gazdinstvo kroz naočare šumskih uprava. Stavimo svaku instanciju šumarske hijerarhije na svoje mesto, imajući u vidu da u Odelenje za Šumarstvo dolaze starije,iskusnije i odabранe kvalifikovane stručne sile, a tako isto i kod Direkcija. Obe ove više šumarske instance pozvane su, da daju pravac za vođenje šumarske politike, da razrađuju šum. stručne elaborate, jednom reči njihov je zadatak da stvore povoljne uslove, kako bi drž. šum. gazdinstvo kao važna privredna grana dalo one rezultate, koje od njega očekuje država i nacija. Šumska uprava kao III. i zadnja instancija, na čelu sa kvalifikovanom stručnom silom i pomoćnim osobljem treba da sprovede u delo sve stručne radove i propise, što ih izdaje Ministarstvo i Direkcije. Kao što smo videli iz Upustava, šum. uprava nije samo izvršni organ, već ona ima i zadatak da stavlja obrazložene predloge, dakle u neku ruku da daje inicijativu. Da li šumske uprave ovakve, kakve su danas, u doba kada se od njih zahteva maksimum stručnih radova, mogu odgovoriti svome zadatku? Ne zahtevaju li vitalni interesi drž. šum. gazdinstva, da se šumske uprave reorganiziraju? Iz godine u godinu zatrپavaju se novim raspisima, suvišnom administracijom, a niko se ne pita, mogu li šum. uprave svrшavati te poslove, a da usled toga ne budu okrnjeni bitni interesi šum. gazdinstva? Nama se čini, da su izrazi racionalno iskorišćavanje šum. proizvoda i intenzivno gazdovanje gole fraze, kojima se prema potrebi operiše. Iznoseći u glavnim linijama rad kod drž. šum. uprava kao i broj stručnoga osoblja kod istih, nama je cilj da argumentovano ukažemo na štetne posledice ovakve organizacije kod šum. uprava.

Usled takvog stanja mnogobrojne šumske uprave samo tavore i ne daju ni izdaleka onaj uspeh, koji se od njih očekuje, a posledica je toga, da se kriza šum. privrede povećava. Kod drž. šum. uprava Direkcije šuma u Zagrebu, na Sušaku, u Vinkovcima i Apatinu nalazimo samo jednu stručnu silu to je starešina uprave. Od pomoćnih sila dodeljen mu je jedan zvaničnik ili služitelj sa lugarskom školom ili lug. ispitom, koji vrši prepisivanje akata, vodi delovodni protokol i otprema službenu poštu. Zatim ima na raspolaganju toliko čuvara, koliko ima čuvarskih rejona. Blagajnika nigde ne vidimo. Šta više nijedna šum. uprava nema služitelja za čišćenje kancelarija. Kako su te šum. uprave organizovane pre 50 godina, takvo je stanje i dan danas i ako su se stručni i administrativni radovi utrostručili. Kod šum. uprava u Bosni vidimo pored starešine uprave još jednog do dva potšumara. Ako uzmemo u obzir, da su šefovi tamošnjih šum. uprava na više mesta i sreski šum. referenti; ako dodamo i servitutne prilike kao i veličinu teritorija tamošnjih šum. uprava, onda imamo isti ako ne i gori slučaj, nego što je onaj kod drž. šum. uprava na području spomenutih direkcija. Skoro sve te drž. šum. uprave su aktivne. U Srbiji i Južnoj Srbiji, gde je velik broj šum. uprava pasivan, nalazimo veći broj pomoćnog osoblja. Neke od tamošnjih uprava imaju blagajnika, 2—3 pisarske sile, skoro sve imaju služitelja, a one sa većim teritorijama imaju i potšumara. Brojno stanje činovnika kod drž. direkcija i drž. šum. uprava za budž. godinu 1932/33 i 1933/34, koje je izneo u Glasniku šum. zvaničnika za II/33 šef administrativnog otseka gosp. Vučetić, najbolje potvrđuje naše navode. U istom broju Glasnika iznešeno je i brojno stanje zvaničnika, služitelja i dnevničara, ali se ne vidi, kolik broj tih službenika otpada na same direkcije, a kolik na šum. uprave, pa nam ti podatci (vidi priloženu tabelu 1.) ne mogu korisno poslužiti.

BROJNO STANJE

Tabela 1.

Činovnika kod drž. direkcija šuma i šum. uprava za budž. god. 1932/33
i 1933/34 (Glas. šum. zvan. za II/33).

Direkcija šuma	Površina šumskog zemljišta hektara	Broj uprava	Prosečno jedna uprava u hekt.	Činovnika kod di- rekcije 1932/33	Činovnika kod di- rekcije 1933/34	Činovnika kod šum. uprava 1932/33	Činovnika kod šum. uprave 1933/34	Svega činovnika 1932/33	Svega činovnika 1933/34	Razlika
Aleksinac .	194.918	17	11.465	11	12	31	34	42	46	+ 4
Skoplje . .	622.907	17	36.641	13	14	31	31	44	45	+ 1
Čačak . .	215.186	13	16.553	11	12	26	28	37	40	+ 3
Sarajevo .	1,898.931	43	44.161	26	26	79	81	105	107	+ 2
B. Luka . .	828.475	27	30.684	22	26	44	45	66	71	+ 5
Vinkovci .	67.683.82	9	7.520	15	13	9	10	24	23	- 1
Zagreb . .	82.736.50	12	6.895	21	19	19	14	40	33	- 7
Sušak . . .	205.511.74	15	13.701	15	17	11	15	26	32	+ 6
Ljubljana .	28.563.19	4	7.141	9	8	18	17	27	25	- 2
Apatin . .	48.574.67	8	6.072	8	10	10	12	18	22	+ 4
Ukupno . .	4,193.486.92	165	25.415	151	157	278	287	429	444	+15

Čuli smo od stručnih kolega, da u Srbiji i Južnoj Srbiji ima i takvih šum. uprava, koje godišnje ne daju ni 50.000 dinara prihoda, a lični su rashodi četverostruki i veći. Prekobrojno i nepotrebno pomoćno osoblje moglo bi se premestiti i upotrebiti kod drž. šum. uprava, koje su aktivne i kojima je to osoblje od velike potrebe. Razume se, i ovde odlučuju političke ličnosti, bez obzira što je to na štetu drž. gazdinstva. Uzgred napominjemo, da administracija kod svih drž. šum. uprava (i pored svih propisa, raspisa, uredaba i upustava) nije istovetna, tako da starešina jedne šum. uprave premešten na drugu ne bi se mogao snaći za duže vremena. I ova je činjenica štetna po drž. šum. gazdinstvo.

Da bi svoje navode o pretrpanosti šum. uprava dokazali, mi ćemo se poslužiti ciframa, koliko predmeta prođe godišnje kroz ruku starešine šum. uprave, zatim ćemo navesti, koje se knjige vode kod drž. šum. uprava. Ove podatke crpeli smo kod poverene nam šum. uprave. Verovatno je, da su sa malim nijansama istovetni i kod ostalih šum. uprava. U preglednom spisku (tabela 2) iznećemo brojčano predmete delovodnog protokola, zatim izdavanje uplatnica, paševnica i raznih iskaznica, a to sve mora rešavati sam starešina šum. uprave. Uzeli smo predratne godine od 1904 do 1913; zatim posleratne od 1919—1932, izostavljajući

ratne godine, kada se manje radilo, u cilju da pregled bude jasniji i očigledniji.

Tabela 2.

PREGLEDNI SPISAK REŠENIH PREDMETA PO GODINI.

Redni broj	Godina	Broj predmeta delovodnika	Uplatnica, paševnica i iskaznica	Svega	Redni broj	Godina	Broj predmeta delovodnika	Uplatnica, paševnica i iskaznica	Svega
Predratne godine :					Posleratne godine :				
1	1904	964	—	964	11	1919	952	1921	2873
2	1905	865	—	865	12	1920	1084	1781	2865
3	1906	836	—	836	13	1921	1083	1643	2746
4	1907	1094	—	1094	14	1922	1064	1019	2083
5	1908	891	—	891	15	1923	1186	3864	5050
6	1909	1047	—	1047	16	1924	1126	1611	2737
7	1910	906	—	906	17	1925	1184	2129	3313
8	1911	895	—	895	18	1926	1272	3758	5030
9	1912	1167	—	1167	19	1927	1544	2049	3593
10	1913	1315	—	1315	20	1928	1358	1894	3252
					21	1929	1515	2793	4308
					22	1930	1727	5320	7047
					23	1931	1757	3602	5359
					24	1932	1892	4702	6594

Nažalost za predratne godine nismo mogli naći broj izdanih uplatnica, paševnica i iskaznicu, već samo predmete delovodnog protokola. Što nam kažu te suvoparne cifre, koje ćemo oživeti? One nam pružaju sliku, da je kroz delovodni protokol poverene nam šumske uprave od 1904—1913 god. prošlo godišnje kako stručnih tako i administrativnih predmeta manje od hiljadu; samo u četiri godine broj tih predmeta premašio je hiljadu. Kako stvar стоји posle rata? Ovde nalazimo, da je samo u 1919. god. njihov broj ispod hiljadu, inače iz godine u godinu taj broj raste, tako da smo 1932. god. imali 1892 predmeta. Dodamo li broju predmeta delovodnika i zbirove izdanih uplatnica, paševnica i iskaznica kroz četrnaest posleratnih godina, izlazi da je starešina naše šum. uprave morao rešiti prosečno 4.060 predmeta godišnje.

Uzmemli li u račun, da je proveo na terenu prosečno pet dana mesečno, zatim četiri nedeljna dana, ostaje mu za rad u kancelariji 21 dan, što čini godišnje 252 radna dana. Znači da je imao rešiti 16 predmeta dnevno. No to nije sav kancelarijski rad. Da pobrojimo one knjige, koje mora da vodi sam starešina uprave kao jedino stručno, odgovorno i blagajničko lice.

A zatim ćemo navesti knjige, koje vodi pisar uprave pod kontrolom i nadzorom šefa uprave. Starošina uprave vodi: 1. Dnevnik kase, u koji zavodi sva novčana dokumenta za primitak i izdatak. Po propisu zakona o drž. računovodstvu dnevnik kase se zaključuje svakodnevno, ali usled tehničke nemogućnosti zaključuje se mesečno. 2. Partijalnik razdeljen u više delova, u koji se unose po partijama sva primanja i izdavanja iz dnevnika kase, kao i depozit. Partijalnik se zaključuje mesečno. 3. Dnevnik materijala za glavne i sporedne šum. proizvode i to knjige za primitak i za izdatak. Obe ove knjige imaju više razdela. 4. Dnevnik izrađenog drv. materijala u režiji za gorivo i građu, u koji se najprije zavode kumulativno svi primici i izdaci, a zatim posebno za svaki šum. rez i za svako šum. stovarište. 5. Pomoćni dnevnik očeviđnosti, u koji se zavodi savdrvni materijal po odelenjima i sekcijama pojedinih čuv. rejona. 6. Knjigu putovanja, koju zaključuje mesečno. 7. Mesečne obračune redov. budž. i vanrednih prihoda i svih predujmova (akontacija) sa izveštajima za svaki obračun. 8. Obračunava sve isplatne listine radnika, kirijaša, u kojima mora istaći dnevnu ili akordnu zaradu bruto, prinos okruž. blagajni od države, od radnika, radnički porez, zatim najzad neto-zaradu. 9. Prima lično sve prihode i vrši sve novčane izdatke kao jedino zakonsko odgovorno lice. 10. Izdaje u triplikatu uplatnice, paševnica i druge objave. 11. Rešava sve stručne i administrativne predmete. 12. Vodi knjigu statističkih podataka. 13. Prima stranke sa molbama i žalbama i daje im potrebna upustva. 14. Obračunava šum. prijavnici.

Knjige, koje vodi pisar uprave pod nadzorom šefa uprave, jesu ove: 1. Delovodni protokol, 2. Knjiga inventara, 3. Knjiga nabavaka materijala, 4. Knjiga potrošenog materijala, 5. Registar delovodnika, 6. Knjiga goriva, 7. Knjiga građe, 8. Knjiga paše, 9. Knjiga sporednih prihoda, 10. Knjiga protokola licitacije, 11. Knjiga ugovora.

Osim toga prepisuje pisar sva akta, zavodi šumske prijavnice u dve knjige, pomaže kod izdavanja uplatnica i raznih objava, pakuje i otprema poštu, prima i nosi novac sa dva amanetnika.

Držimo, da pored ovoga nije od potrebe da zalazimo u sitnice. Dodamo li brojevima predmeta delovodnika i uplatnica sa paševnicama, iskaznicama i objavama još i brojeve onih akata, koji služe kao dokumenti i prilozi pobrojanih knjiga, sigurni smo, da će se broj od 4.060 predmeta udvostručiti, što znači da starešina šum. uprave rešava dnevno 32 koje stručna, koje administrativna predmeta. Razume se, da ima i takvih predmeta, koji se rešavaju šablonski, pa ih može rešiti i po pedeset na dan; ali nije redak slučaj, da ima i takvih, koje jedva može da reši za jedan pa i više dana.

Držimo, da smo stvarno dokazali, da kancelarijski rad oduzima šum. stručnjaku kao starešini uprave 80% radnog vremena. Kolege, koji su na čelu šum. uprave kao jedine stručne sile, potvrđiće da su naši navodi tačni i nepobitni. Kod takvog stanja stvari pitamo se, je li to u

interesu drž. šum. gazdinstva i može li se očekivati kakav prosperitet toga gazdinstva? Nismo li u očiglednoj protivnosti sa šumarskim naukama, šum. politikom i sa vođenjem trgovine i industrije kod drž. šum. gazdinstva? Starešine šum. uprava neprestano se pozivaju, opominju i od Ministarstva i od nadležnih Direkcija, da ulože sav svoj trud i volju i sve svoje stručno znanje, kako bi drž. šum. gazdinstvo što bolje unapredili i sačuvali od devastacija i šum. krađa, a da se pri tome ne vodi računa o tome, da li ti ljudi mogu to postići kod tolikih nepotrebnih formalnosti, kod ovako razgranate administracije? Kao izvršni organi oni su dužni, a i moraju savladati sav taj posao. Ako su na čelu šum. uprava šum. stručnjaci sa dužom praksom, iskusniji i vredni, oni će otpravljati taj posao, ali ako su to mlade sile sa slabom ili nikakvom praksom, i pored njihove najbolje volje, usled ovakvog stanja šum. gazdinstvo će mnogo trpeti. I Odelenje za Šumarstvo i Odelenje za Računovodstvo, a i Direkcije su vrlo osetljive, ako se ma i najbeznačajniji administrativni predmet ne reši na vreme. Ima i takvih predmeta, koji se moraju rešavati po dva i tri puta godišnje. Da navedemo samo jedan konkretan slučaj, jer bi nas daleko odvelo nabranjanje više takvih slučajeva. Ministarstvo šuma raspisom br. 5.803 od 18. II. 1925. propisalo je 17 formulara za vođenje statističkih podataka, koji se moraju svake godine ispunjavati. Rešenjem br. 52.481 od 24. II. 1929. god. izdalo je raspis, da se sastave statistički podaci o iskorišćavanju drž. šuma prema drugim formularama, koji se također moraju godišnje sastavljati i slati. Najzad rešenjem br. 15.330/32 izdalo je i treći raspis za sastavljanje statističkih podataka o iskorišćavanju i prihodima drž. šuma, te se i oni moraju godišnje pregledati. Formulari za ispunjavanje statističkih podataka po rubrikama, koje treba ispuniti, jesu dosta slični, s malim razlikama, pa nam ne ide u glavu, zašto stvarati trostruki posao šum. upravama, kada se to može uraditi u jedamput. Potrebno je malo truda, da se tri obrasci ujednostavije i napravi od njih jedan. Promenom referenta za statistiku kod Odelenja za Šumarstvo menjaju se i obrasci za statističke podatke. Kao što smo napred spomenuli, za terenski rad starešini uprave ne preostaje više od 20% radnog vremena. No kresanjem i stalnim smanjivanjem putnih troškova ni to se vreme ne može utrošiti na terenski rad. A od kolike je štete za jedno gazdinstvo, ako se njime rukuje i upravlja iz kancelarije i na osnovu izveštaja čuvara šuma, nije potrebno dokazivati. Sad nam je jasno, zašto u jednom udžbeniku o uređivanju šuma stoji napisano ovo: »Iskorišćivanje šum. zemljišta po najvređnijoj vrsti drveća mora se provoditi po stalnoj osnovi, a ne valja da se to prepusta samovolji pojedinca upravnika šume. Nije dobro, a ni svrsishodno, da se osoblju na upravi šuma, koje se često mijenja, pa bilo ono stručno najbolje kvalifikovano, daje na volju, da po svom nahođenju određuje sastojine i mjesto, gdje će se ustanovljeni etat iskorišćavati, kako to Pfeil zgodno kaže«. Držimo da ovakav pasus nije trebao ući u jedan udžbenik za studente Šumarstva. Zašto bi upravitelj šume provodio svoju samovolju? Nije njemu poveren državni imetak od nekoliko milijuna, da s njim upravlja po svojoj volji, već kao stručno kvalifikovan i po zakonu odgovoran mora raditi kako nalažu propisi. Najzad i kad bi htio da tako radi, tu su nadzorne vlasti. Ko bi onda bio nadležan da vodi brigu o iskorišćavanju šum. zemljišta i da određuje mesto, gde će se iskoristiti ustanovljeni etat? Direktor ili taksator? Zar oni ne mogu provoditi svoju

volju kod toga posla? Zar jedan Direktor ili taksator bolje poznaje stanje sastojina od upravitelja dotične šum. uprave? Direktor i taksator mogu godišnje najviše jedamput da obiđu sve šum. uprave, a ima i slučajeva da pojedine šum. uprave ne vide ni godinama. No pretpostavimo, da redovno obilaze svaku šum. upravu, mogu li oni dospeti da pregledaju i svaku sastojinu? Svakako se oni moraju osloniti na podatke upravitelja šum. uprave, jer je ovaj u stalanom dodiru sa šumom; on će i za kraće vreme upoznati sve sastojine svoje uprave.

Što se tiče nestalnosti, videli smo da se u posleratno vreme često menjaju direktori i taksatori. Mi bismo pre rekli, da upravitelji šum. uprava nemaju vremena, ne mogu dospeti da izidu na teren, a stručan rad imperativno zahteva da se ide u šumu, da bi se na osnovu nastalih promena moglo provesti podizanje i uređivanje sastojina.

U prvom delu predavanja istakli smo, da zakon o drž. računovodstvu stoji u tesnoj vezi sa drž. šum. gazdinstvom, pa je potrebno da i o njemu progovorimo koju reč iznoseći dobre i loše strane njegove primene na drž. šum. gazdinstvo. Nije samo šumska privreda ona, koja oseća težak udarac zakona o drž. računovodstvu sa svima pravilnicima za njegovo sprovođenje. Taj je zakon zahvatio sve resore i sva ostala privredna preduzeća.

Nama nije poznato, kakvo dejstvo vrši taj zakon kod ostalih preduzeća. Ako uzmemo u obzir, da je drž. šum. gazdinstvo privredno preduzeće sa dugim rokom t. j. da se u njega ulažu investicije često puta kroz dvadeset i više godina, da bi se glavni prihod dobio posle 80—140 godina, onda skrupulozna primena zakona o drž. računovodstvu sa budžetskim promenama može, ako ne katastrofalno, a ono u dosta jakoj meri da deluje negativno na ovakvo privredno preduzeće. Upravo kao što periodiciteti sušnih godina, invazije insekata, ciklona i druge elementarne nepogode ostavljaju duboko obeležje kod šum. gazdinstva, takav isti slučaj može da nastupi i usled striktne primene zakona o državnom računovodstvu. Nismo mi protiv zakona o državnom računovodstvu; ne tražimo mi, da drž. šum. gazdinstvo zauzme izuzetan položaj u državi. Mi smo za zakon o državnom računovodstvu, koji bi bio specijalan, elastičan, prilagodljiv, koji svojim propisima ne bi delovao negativno na uspeh drž. šum. gazdinstva. Potrebno je da kod primene toga zakona na drž. šum. gazdinstvo bude što tešnja saradnja između šumara stručnjaka i šumara računarca. Rekli smo već napred, kakve su sve zakonske formalnosti potrebne po zakonu o drž. računovodstvu, da bi se mogli prodavati šum. proizvodi. Pomenimo i režijsko poslovanje kod šumske uprave i direkcija, zatim izvođenje kulturnih radova kao i drugih, za izvođenje kojih su potrebne znatne novčane svote. Koliko i kakvih sve teškoća moraju savladivati šum. stručnjaci, da sve stavke troškovnika budu u saglasnosti sa zakonom o državnom računovodstvu? Kod sastavljanja proračuna mora se predvideti sve u tančine, obrazložiti stručno i računski svaki izdatak, predvideti sve promene i sve eventualnosti kod izvođenja radova. Zakon o državnom računovodstvu zahteva od nas šum. stručnjaka, da sklopimo ugovor sa prirodnim pojavama. Ako nismo to predvideli, onda dolaze do primene njegove sankcije sa teškim posledicama za režisera, stručnjaka, koji je prekoračio kakvu stavku, a da prethodno nije tražio virmanisanje. Ako ga pak naknadno traži, mora se znojiti, dok uveri računarce, koji primenjuju zakon o drž. računovodstvu,

da je virmanisanje u interesu posla i da se moralo tako raditi. Među knjigama, koje se vode kod šum. uprava, naveli smo dnevnik kase, partijalnik, knjigu inventara, knjigu nabavaka materijala, knjigu potrošnog materijala, sastav mesečnih obračuna, obračunavanje svih akontacija. Ove knjige trebalo bi da vodi lice sa blagajničkim kvalifikacijama. Kod najvećeg broja šum. uprava pobojane knjige i blagajničke poslove vodi šum. stručnjak. Znači da šum. stručnjaci moraju imati i blagajničke kvalifikacije. I te kako su još potrebne ove kvalifikacije! Od šum. stručnjaka na čelu šum. uprave zahteva se detaljno poznavanje propisa zakona o drž. računovodstvu. Skoro je redak slučaj, da se kod računskih predmeta ne upozori na koji paragraf zakona o drž. računovodstvu ili pak pravilnika o primeni toga zakona. Da li su starešine šum. uprava kao šumarski, a ne i računarski stručnjaci po zakonu o drž. računovodstvu sposobni da vode blagajničke knjige, da vrše primanje i izdavanje novca? Čl. 53 Zakona o drž. računovodstvu izričito nalaže, da samo nadležni i zakonima ovlašteni organi mogu pribirati i prikupljati drž. prihode na osnovu generalnih naloga, koji im mogu biti dati pri sprovođu odobrenog budžeta na izvršenje u njihovom delokrugu. Samo nadležni računopolagači mogu primati i držati prihode države odnosno materijal državni, ma kako se ovi prihodi odnosno materijal zvali i ma otkud dolazili. Član 62 istoga zakona glasi: »Računopolagači su oni administrativni činovnici države, koji primaju, drže i izdaju novac, vrednosti i materijal državni, i oni koji daju potvrdu (vizu) i izveštavaju o stanju i upotrebi zakonom odobrenih kredita o angažovanju i izvršenju izdataka«. Najzad čl. 56 tega zakona govori: »Dužnost naredbodavca, odnosno administratora i računopolagača, ne mogu se spajati. Naredbodavac odnosno administrator ne može u isto vreme biti i računopolagač, niti računopolagač može biti naredbodavac ili administrator niti stalno ni privremeno«. Da li su šefovi šum. uprava zakonom ovlašteni i kojim, da primaju i izdaju novac i da vrše dužnost računopolagača? Imaju li oni potrebne kvalifikacije za računarskog činovnika? Po čl. 62 zakona o državnom računovodstvu računopolagači su administrativni činovnici, a šefovi šum. uprava su šum. stručnjaci sa potrebnim kvalifikacijama prema uredbi od 1921. i zakonu o šumama. Dakle sâm zakon o drž. račun. jasno propisuje, da šefovi šum. uprava ne bi mogli da vrše dužnost blagajnika niti stalno niti privremeno, jer nemaju potrebne kvalifikacije za taj posao. Ali konkretno stvar stoji drugačije. Ne samo da su blagajnici i računopolagači, već se može reći, da 50% kancelarijskog rada troše na blagajničke poslove. Držimo da nije potrebno ponavljati te poslove, jer smo ih već napomenuli i nabrojali. Kod vršenja blagajničkih poslova šefovi šum. uprava kao šum. stručnjaci sa univerzitetском spremom podleže kontroli računarskih činovnika, budući da su ovi merodavni za tumačenje zakona o drž. računovodstvu. I tako su šum. stručnjaci doveđeni u podređen položaj. Oni moraju izvršivati i naredenja, koja u okviru zak. o drž. računov. izdaju računarski činovnici bilo direktno ili indirektno. A da računarski činovnici izdaju naredenja šum. stručnjacima kod šum. uprava, i ako na to nemaju pravo, citiraćemo dva raspisa. Jedan računarski činovnik u svojstvu ministarskog izaslanika izdao je god. 1931. svima šum. upravama jedne direkcije ovakvo naređenje: »Uprava je primila na ime akontacije razne sume, koje nije do danas opravdala. Kako je ovo protivno zakonu i zakonskim propisima, to se uprava po-

ziva, da u roku od 48 sati, po prijemu ovoga akta, odmah likvidira sve akontacije primljene do konca februara. U protivnom iste će se sume naplatiti od prvomesečnih aprilskih prinadležnosti šefa uprave, a za ostale više izuzete sume bit će optužen disciplinskom sudu, za neizvršenje naredaba pretpostavljenih joj vlasti i krivičnom суду, за послугu državnim novcem — Izaslanik Ministar. Š. i R. N. N.«.

Dakle ništa manje nego ultimatum sličan onome, što ga je biv. dvojna monarhija stavila predratnoj Srbiji. Koliko li nepromišljenosti u ovome naredenju. Naredbodavac bi morao znati, da su takve pretnje smešne i iluzorne. Pre svega šefovi šum. uprava nisu lupeži niti drumski razbojnici. Mi bi pitali toga gospodina, po kojem zakonskom propisu, kod žive Direkcije, pretstavlja on vlast pretpostavljenu šum. upravama? Radi ilustracije donećemo još jedno naredenje drugog računarskog činovnika u svojstvu Ministar. izaslanika Šumskoj upravi N. N.: »Izvolite mi odmah podneti izveštaj — izvod svih suma primljenih od Direkcije i poslanih po direkciji od 1. VI. 1931. do zaključno 10. X. 1932. god.«. I ovaj gosp. izaslanik, obilazeći direkciju kao pretpostavljena vlast, izdaje direktna naredenja šum. upravama i zahteva da mu se pošalju izveštaji — izvodi svih primljenih i poslanih suma sa svim potrebnim podacima, kad je koja primljena — poslana, pod kojim brojem, u ime čega je primljena i poslana i kako. I onako pretrpan poslom, šef uprave je morao propustiti dva radna dana, da bi izvršio to naredenje. Nije nam poznato, čega radi je zahtevao takav izveštaj, kad se sve novčane svote šalju sa sprovodnim aktima, koji se zavode i kod direkcije i kod uprava, pa je izaslanik mogao dobiti te podatke kod direkcije za svaku šum. upravu. Gosp. izaslanik je posumnjao, da nisu možda pojedini šefovi šum. uprava u dogовору sa blagajnikom direkcije utajili koju svotu novaca?

Izlišna bi bila daljnja nabranjanja. Da računarski činovnici kod Odelenja za računovodstvo i finansije, kod direkcija, a naročito kod mesnih kontrola, kao tumači zakona i pravilnika o drž. računovodstvu često puta bezrazložno koče stručan rad šum. stručnjaka i da prelaze granicu svoje kompetencije, činjenica je opšte poznata.

Računovodstva i Mesne kontrole kod Ministarstva i Direkcija vode računa, da li se svi prihodi i izdaci vrše strogo po zakonu o drž. računovodstvu. Za takav postupak nalaze opravdanje u čl. 6. toga zakona, koji propisuje: Sve drž. blagajnice i računovodna Odelenja koja pribiraju i primaju drž. prihode, drž. rashode i čine isplate za državu stoje pod vrhovnom upravom Ministra finansijskog, od njega primaju upustva koja on u granicama zakona bude davao i njegovim se zakonim naredbama pokoravaju. Nad svima njima on ima disciplinsku vlast kao nad svojima organima». Čl. 8. alineja 2. propisuje: »Ministar finansijski ima dužnost starati se, u granicama ovoga zakona, sva potrebna upustva davati i knjige i formulare propisivati za računovodstva svih drž. nadleštava«. Računarske činovnike kod Odelenja za rač. i finansije, bar one više i glavnije, postavlja Ministar finansijski. Oni primaju upustva od Glav. drž. računovodstva. Rač. činovnici kod Direkcija, i ako ih postavlja Ministar šuma, odgovorni su za svoj stručni rad Odelenju za rač. i finansije. Šefovi šum. uprava u pogledu rukovanja blagajnama, vođenja blagajničkih knjiga, svih primanja i isplata stoje pod kontrolom računovodstva Direkcije.

Smatramo da smo dovoljno jasno istakli, u kakvom odnosu stoji drž. šum. gazdinstvo kod šum. uprava sa zakonom o drž. računovodstvu. U glavnim smo linijama podvukli, da starešine. šum. uprava, koji upravljaju i vode nadzor nad drž. šum. gazdinstvom, gube mnogo vremena u nestručnim poslovima, kao što je razgranata i komplikovana administracija, a naročito u blagajničkim poslovima. Drž. šum. gazdinstvo, bez potrebnog broja stručnih sila, sa glomaznom administracijom, a čije je gospodarenje podvrgnuto tolikim formalnostima zakona o drž. računovodstvu, ne može dati one rezultate koje daju privatna preduzeća, osnovana na čisto trgovačkoj bazi. Kad tako stoji stvar, onda drž. šum. gazdinstvo dolazi u sukob sa principom intenzivnog gazdovanja i racionalnog iskoriščavanja šum. proizvoda uz čuvanje produktivne snage šum. zemljišta.

Naše predavanje ne bi bilo potpuno, ako ne bismo, bar u glavnim potezima, predložili i mere, kojima bi se uklonile istaknute greške kod drž. šum. gazdinstva. Videli smo napred, da su šum. uprave osnovne jedinice za samostalno vođenje šum. gazdinstva. Potrebno je početi sa reorganizacijom šum. uprava. Ta bi se reorganizacija imala izvesti tako, da bi se kod šum. uprava do 7.000 hektara pored šumarskog stručnjaka kao starešine postavilo i računsко-blagajničko lice sa potrebnim kvalifikacijama i po zakonu odgovorno. Kao veličinu teritorije za jednu šum. upravu uzimamo 7.000 hektara, jer mislimo, da se kod takvih šum. uprava može sprovoditi intenzivno šum. gospodarstvo. Blagajnik bi vodio sve računske i blagajničke knjige, sve knjige materijala, vršio sva novčana primanja i sve isplate. Time bi starešina uprave bio oslobođen kase i nestručne administracije. Za vreme jačih sezonskih radova dodeljivao bi se šum. pripravnik u cilju ispomoći. Kao pomoćno osoblje, pored čuvarskog, potrebne su dve pisarske sile, koje bi svršavale administrativne poslove, pomagale starešini uprave i blagajniku. Kod šum. uprava u tako zvanim prečanskim krajevima treba postaviti služitelja kao i kod ostalih nadleštava istoga ranga, a što je slučaj kod uprava u Srbiji, čija bi dužnost bila da se stara o čistoći, da pakuje službenu poštu i da je otprema.

Na ovaj način šef uprave, rasterećen od suvišnog kancelarijskog posla, posvetio bi više vremena terenskom radu, te bi unaprediovaо drž. šum. gazdinstvo, čime bi prihodi bili znatno uvećani i pored uvećanih personalnih rashoda. Razgranatu administraciju neminovno bi trebalo svesti na pravu meru i sve nepotrebno ukinuti, broj stručnih knjiga za vođenje materijala treba također reducirati, čime bi bili smanjeni i materijalni troškovi. Koliko se troši papira i mastila na nepotrebne stvari, a da se pri tome ne vidi koristi? Za starešinu uprave treba postaviti stručno lice sa potrebnom spremom po zakonu o šumama, koje bi pored položenog stručnog ispita imalo najmanje četiri godine praktične službe, od ovih dve godine kod šum. uprave, gde bi imalo prilike da se upozna sa celokupnim radom na upravi, a kad dođe na položaj šefa uprave, znalo bi rukovati drž. šum. gazdinstvom bez teškoća. U interesu službe i samog šum. gospodarstva potrebno je da starešine šum. uprava ostanu kod istih uprava kroz duži niz godina, jer to zahteva kontinuitet rada. Ako je kod šum. uprava, pa i sa manjim površinama, razvijen intenzivan rad, kao na pr. pošumljavanje, režijsko poslovanje, trgovačke seče, potrebno je dodeliti šum. upravi šum. pripravnika, koji bi vršio jedan deo stručnih radova i upoznavao se sa jstima, dok bi šef uprave posvetio

pažnju drugim stručnim radovima i prikupljanju prihoda. Kod šum. uprava sa većim površinama treba dodeliti starešini šum. uprave onolik broj šum. pripravnika i pomoćnog osoblja, koliko to zahteva potreba uspešnog gospodarenja. Budžetom treba osigurati potreban kredit za izlaska u šumu, najmanje osam dana mesečno, kako bi starešina uprave mogao često pregledavati sastojine, na vreme uočiti nastale promene i preduzeti potrebne stručne radove. Mogao bi se odrediti i pristojan mesečni paušal. Od velike je štete, što se krediti za službena putovanja smanjuju i dovedeni su tako nisko, da šef uprave ne može provesti na terenu prosečno 3—4 dana mesečno. Time se oseća znatan gubitak ne samo za šum. gospodarstvo, već i za drž. kasu. Kod nekih direkcija, usled nedovoljnih kredita i bojazni za njihovo prekoračenje, šefovi šum. uprava u 1922. godini nisu smeli ići na teren bez prethodnog odobrenja Direkcije. Razgranata administracija smanjila bi se sama od sebe, ako bi šum. uprave imale onu samostalnost, koju im daju upustva o primeni zakona o šumama, a ne da za svaki kubni metar grade od suvara ili 10 pr. metara ogrev. drva moraju stavljati obrazložene predloge Direkciji i od nje čekati odobrenje za prodaju. Takav je bar slučaj kod nekih Direkcija, a to nije potrebno. Direkcije su dužne da kontrolišu rad šefova uprava, a nikako da koče, ako je takav rad izvršen po zakonu.

Čuvarsko bi osoblje moralo imati potrebnu kvalifikaciju, kao što to propisuje zakon o činovnicima. Za službu zvaničnika dva razreda gimnazije. Čuvarsko osoblje treba da proveđe dve godine u lugarskoj školi, gde bi dobilo najpotrebniju teoretsku spremu i gde bi se obratila najveća pažnja na praktičnu stranu. Dvogodišnjom školskom spremom steklo bi veći i bolji pojam o šumi, imalo bi više razumevanja za šumu, a bilo bi i pismenije. Sem toga i iz razloga što je uložilo i materijalnih žrtava i više truda za sticanje potrebnog znanja, postojala bi manja verovatnoća da bude koruptivno.

Da bi se drž. gazdinstvo sačuvalo od devastacije i krađe, čuvarski rejoni ne bi trebali biti veći od 600 hektara, a rejoni opkoljeni selima trebali bi da budu još i manji. Šume u ravnicama treba dobro opšančiti, a pristup ostaviti na kapijama. Isto tako i kod brdskih šuma treba dozvoliti pristup u šumu samo na određenim mestima. Ovakav način osiguranja šum. gazdinstva zahteva stalne investicije, ali se i količina ukrađenog drv. materijala smanjuje za hiljade. Trebalo bi jednom prestati sa otpisivanjem šum. šteta i oprštanjem kazni. Ovakav način nanosi ogromnu štetu drž. šum. gazdinstvu, a upravnom i čuvarskom osoblju krnji ugled. Mnogo je bolje, da se siromašnijim slojevima građanstva, koji će to dokazati uverenjima, prodaje drvni materijal po znatno sniženoj taksii, a u doba velike krize daje i besplatno, ali šum. štetu ne treba otpisivati niti oprštati. U protivnom slučaju kvari se građanstvo, a naročito seljaštvo, i navikava na kradu, jer je u stalnom uverenju, kao što se to uobičajilo u posleratno vreme, da će se šum. odštete oprostiti. Davanje pomoći humanim, dobrovornim i javnim društvima u drvnom materijalu sa taksom sniženom za 50—75% treba ukinuti. Kod davanja drvnog materijala dobrovoljcima, kolonistima i pogorelcima treba provjeriti na licu mesta, kakve zgrade misle podići i gde i jesu li nabavili potreban materijal, pa im se onda tek može da izda potrebna grada, ali ne i prvaklasni trupci. Stručno treba proceniti potrebu grada, kao i da li imaju odobrenje za gradnju, a eventualno treba tražiti i nacrt; uopšte

je potrebno preduzeti sve mere, da dobivenu građu ne bi prodali. Davanje olakšica drvarskoj industriji i malopilanarima treba podvрci strogim zakonskim propisima i često puta kontrolisati, da li je dobiveni drvni materijal upotrebilo zaista povlašćeno lice.

Najzad moramo spomenuti odredbe čl. 52 zakona o šumama, koji u tač. 1—3 nabraja, kome se sve može prodati drvni materijal bez licitacije za domaću potrebu. Svi siromašni građani, državni i ostali službenici, radnici i zanatlije, koji nisu zemljoradnici, moraju podmiriti svoje potrebe u ogrev. drvima samo putem licitacije. Ovo je jedna očevidna nepravda, koju treba ispraviti. Po selima ne žive samo zemljoradnici. Takvu beneficiju treba dati i ostalim građanima, koji imaju iste dužnosti i obaveze prema državi kao i zemljoradnici.

Kao važnu smetnju za vođenje drž. šum. gazdinstva smatramo opšti zakon o drž. računovodstvu, te bi trebalo doneti poseban zakon o državnom računovodstvu, koji bi se prilagodio načinu vođenja drž. šum. gazdinstva. Službenici, koji bi primenjivali zakon o državnom računovodstvu kod drž. šum. gazdinstva, morali bi poznavati, bar u osnovi, šumarSKU struku.

Ovim merama smatramo da bi se administracija uprostila i svela na pravu meru, a time i donošenjem specijalnog zakona o državnom računovodstvu za šum. gazdinstvo smanjili bi se rashodi, povećali prihodi, smanjile bi se duge procedure po sadanju zakonu o drž. računovodstvu, koje se moraju preći kod prodaje drv. materijala. Drž. šum. gazdinstvo dovelo bi se u neku ruku na trgovačku osnovu i dalo bi jednak pozitivne rezultate kao i ostala privredna preduzeća, koja rade po principu savremene ekonomije. Naše je dakle mišljenje, da drž. šum. uprave treba da se reorganizuju, t. j. da se odbaci sve što je zastarelo i nepotrebno, pa da se uvede ono što odgovara sadašnjim i budućim prilikama. Sa reorganizacijom šum. uprava trebalo bi početi što skorije, jer od toga zavisi napredak drž. šum. gazdinstva; time bi se mnogo ublažila današnja kriza i uklonile sve one greške i teškoće, koje ometaju napredak ove privredne grane, a uklanjanje kojih nije izvan naše moći. Potrebno je nešto volje i pronicavog duha kao i rada za opšti interes države i nacije. Nadamo se da će poštovane kolege izneti i druge mere, koje bi doprinele uklanjanju grešaka i teškoća.

Uvereni, da će ove iznesene misli biti od koristi za napredak drž. šum. gazdinstva, upućujemo svoj apel skupštini Beogradske Podružnice J. Š. U., a preko nje i ostalim podružnicama kao i samom Udruženju, da se što pre preduzmu koraci kod nadležnih faktora u Odelenju za Šumarstvo, kako bi se obrazovala stručna komisija, koja bi proučila sadanju organizaciju drž. šum. uprava i to kod većeg broja i u raznim krajevima naše otadžbine, pa bi na osnovu izjava šefova šumskih uprava, nadležnih Direkcija i objektivnog posmatranja na licu mesta stavila konkretni predlog, u kojem pravcu treba izvesti reorganizaciju šumskih uprava.

Résumé. L'auteur explique les difficultés extraordinaires avec lequelles se bat, sous les poids de la Loi de comptabilité publique, l'économie forestière dans nos forêts domaniales. Il demande une modernisation de cette loi l'assouplissant et l'accommodant aux exigences de l'économie moderne. Il propose, en outre, quelques innovations administratives pouvant rendre l'Administration forestière beaucoup plus efficace qu'à présent.

Prof. Dr. ANDRIJA PETRAČIĆ (ZAGREB):

ŠTETE OD HRASTOVOG KRASNIKA (*CORAEBUS BIFASCIATUS*) KOD UZGAJANJA HRASTOVIH ŠUMA

(DOMMAGES CAUSÉS PAR LE *CORAEBUS BIFASCIATUS*
DANS LES ENVIRONS DE ZAGREB)

Hrastov krasnik uzrokuje posljednjih nekoliko godina u okolici Zagreba velike štete i smetnje kod njegovanja hrastovih sastojina. Iz dosadanjih se opažanja može ustvrditi da je on sada u glavnom jedan od najznatnijih štetnika u mnogim hrastovim šumama ovoga kraja. Njegova ličinka buši u drvu vrhova odnosno grana hrastovih stabala. Živi obično 3 godine i grize u smjeru od vrha grane prema dolje. Ako je kora napadnute grane još glatka, mogu se bušotine ovog krasnika zapaziti na pojedinim mjestima već izvana. Na takvim mjestima kora se nešto uzdigne ili napukne, a iz pukotina ispada crvotočina. Bušenje ličinaka svršava se na koncu treće godine njihova razvitka spiralnim prstenovanjem vrhova ili grana u drvu. Kora pri tome ostaje u glavnom neoštećena. Prstenovanje vrhova ili grana nalazi se obično u udaljenostima od 1—2 m od vrha debla odnosno grane. Naravno da se tako podgriziene grane suše i otpadaju, a time nastaju znatni gubici na prirastu pojedinih stabala odnosno sastojina. Pored toga krošnje napadnutih stabala poprime zbog gubitka vrhova ili pojedinih grana poseban izgled, a deblima se umanjuje njihova naravna visina. Kako je obrana šuma od hrastovog krasnika vrlo teška, u pojedinim starijim sastojinama jedva moguća, to mogu štete od ovoga štetočinje biti veoma znatne.

Osim navedenih direktnih šteta, koje uzrokuje hrastov krasnik, našao sam u praksi da štete od ovoga štetočinje mogu kod užgajanja hrastovih sastojina i indirektno izazvati teže posljedice. Dogada se da se kod sušenja vrhova i grana u hrastovim sastojinama ne istražuje pobliže pravi uzrok toj pojavi, nego se pri tome naprečac zaključuje da je sušenje vrhova i grana posljedica nepovoljnog staništa za hrast. Ističe se da se to dogada i pored činjenice, što se štete od hrastovog krasnika dadu vrlo lako konstatovati, jer otpale grane i vrhovi pokazuju na prelomljenim mjestima značajne spiralno izgrižene kolute. Na temelju ponutih krivih pretpostavki slijeku se katkada u praksi hrastova stabla i izmjenjuju drugim vrstama drveća. Baš ta okolnost ponukala me je da ovim člankom upozorim na najvažnije o ovome štetniku.

Hrastov krasnik uzrokuje štete pretežno u srednjedobnim sastojinama, koje su stare iznad 50 godina, i to na svim vrstama hrastova. Napose se može opaziti da on u većoj mjeri napada stabla užrasla iz panjeva, te nadalje stabla u jače proredenim sastojinama — naročito ako se one nalaze na lošijem tlu i na toplim, prisojnim stranama.

Preventivna obrambena mjera sastoji se u tome da se za vrijeme pojave ovog štetnika u nekom kraju drže hrastove šume u što potpu-

nijem sklopu. Direktna se obrana već napadnutih stabala sastoji u rezanju ili otkidanju uvenulih ili neprolistalih grana odnosno vrhova, te njihovom spaljivanju. Otkidanje je grana s kukom jeftiniji i brži posao nego rezanje pilom. Ovakvo se otkidanje odnosno piljenje grana mora provesti odmah u proljeću, čim se opazi da pojedine grane nisu prolistale ili da venu. Najbolje je da se taj posao obavi već u mjesecu maju i junu, jer u julu izlazi kornjaš. Pošto se zipka kukuljice nalazi u napadnutom drvetu iznad spiralno izgriženog koluta, to se spaljivanjem otkinutih ili otpiljenih grana i vrhova uniše i kukuljice. Budući da je generacija ovog štetnika 3- (do 4-) godišnja, to je potrebno voditi računa o višegodišnjoj obrani.

Opis hrastovog krasnika nalazi se u Katekizmu o zaštiti šuma od prof. Dragutina Veselia, Sarajevo 1926, na str. 126. Usput se napominje da je u tome opisu pogrešno navedeno da štetnik napada m l a d e hrastiće (do 25 god.).

Résumé. Il y a, dernièrement, dans les environs de Zagreb beaucoup de dégâts causés par le Cor. bif. dans les chênaies d'âge moyen. L'auteur décrit ses observations et propose les mesures de défense.

IZVJEŠTAJI

POVODOM JEDNOG RIJETKOG JUBILEJA U RUMUNJSKOJ.

Prof. Petar Antonescu.

Jedan od rijetkih šumara, koji je daleko van granica svoje zemlje uživao naročito ime, profesor na politehnici u Bukareštu Petar Antonescu, u svojoj 75 godini povukao se je u mir.

Udruženje šumarskih inženjera »Progresul Silvic« dalo je naročitog dokaza, da uvelike cijeni i poštuje rad ovoga velikog čovjeka, koji je pune 54 godine radio na unapredenu svoje struke, a onda i svoje zemlje, od čega je 35 godina radio i djelovao kao profesor šumarstva. Tim povodom je izdan i naročiti broj »Revista Padurilor«, posvećen prof. Antonescu (Nr. II. ex 1933.).

Među evropskim šumarima malo ih je, koji se mogu da takmiče sa uspjesima profesora Antonescu, malo ih ima, koji su toliko duboku brazdu zaorali na šumarskoj njivi svoje zemlje, malo ih je, čiji je život bio toliko plodan za svoju zemlju. I na području šumarske nauke i na polju šumarske prakse, dao je profesor Antonescu toliko, da mu je dugi i plodni rad stvorio spomenik trajniji od granita. Možemo sa sigurnošću kazati, da je u šumarstvu Rumunjske naročito obilježena era profesora Antonescu.

Diplomirao je godine 1878. u Centralnom institutu za poljoprivredu i šumarstvo u Herăstrău (blizu Bukarešta). Poslije desetgodišnje šumarske prakse dolazi godine 1888. u Nancy, gdje godine 1890. stiče sa odličnim uspjehom diplomu ove škole. Po povratku u svoju zemlju zauzima odgovarajuće položaje u administraciji. Godine 1919. kao generalni inženjer inspektor ostavlja administraciju i prelazi na politehniku kao profesor. Međutim i poslije svoga odlaska iz administracije ne prekida profesor

Antonescu vezu s njome znajući, da ako igdje, a ono u šumarstvu samo koordinirani rad administracije i škole može da dovede do brzih uspjeha. Zato i poslije definitivnog odlaska na katedru uzima prof. Antonescu učešća pri rješavanju svih glavnijih pitanja u šumarstvu kao savjetodavac.

Još za vrijeme svoga službovanja u šumarskoj administraciji imenovan je god. 1898. profesorom podizanja, gojenja i uređenja šuma u šumarskoj školi u Brauesti (blizu Bukarešta). Tu je katedru zadržao i kasnije na politehnici sve do 1. oktobra 1933., kad je penzionisan.

Godine 1912.—1918. bio je direktor pomenute škole u Branesti, dok je na politehnici 1924.—1930. bio dekan.

Prof. Antonescu je autor *Zakona o šumama u Rumunjskoj*, gdje je unio sve svoje veliko znanje i ljubav za očuvanje šuma svoje otadžbine.

Literarni rad profesora Antonescu obuhvata kojih 2000 stranica. Obradio je raznolike teme iz područja šumarstva svoje zemlje, dao prikaze o šumarstvu drugih zemalja, dao odlične priloge za šumarsku nauku uopće. Rasprave su mu štampane i na francuskom jeziku.

Za studij rumunjskih šuma od kapitalnog je značenja naročito rad »Forêts de la Roumanie«, štampan u Revue Générale des sciences No 11. od 15. juna 1920., te rad »Le chêne et sa culture en Roumanie« štampan godine 1911. u Bulletin de la Société Centrale forestière de Belgique.

Naročito je povjerenje svoje zemlje uživao prof. Antonescu kao stručni ekspert za šumarska pitanja u Internacionaloj stalnoj komisiji za režim dunavskih voda (»Commission permanente du régime des Eaux du Danube«), koja je kreirana prema odredbama Trianonskog ugovora o miru. Kako je pisac ovih rečnika imao naročitu čast, da kao ekspert našega delegata saraduje na sastancima u Budimpešti (1926) i u Bukureštu (1927), bio je u srećnoj prilici, da se upozna i da dode u bliži kontakt sa prof. Antonescu. Pri diskusijama o službenim predmetima kao i u nevezanom razgovoru očitovala se je fina, skromna, a opet toliko otmjena duša profesora Antonescu. Šumar u punom smislu riječi, svjestan autoriteta, koji mu je uvjek davao njegova zemlja, vežući u svakoj mogućoj prilici zasadne nauke sa potrebama prakse, profesor Antonescu osvajao je svakoga, s kim je dolazio u bliži kontakt. U diskusijama strogo odmijeren, u argumentaciji stvaran i stručan — nalazio je prof. Antonescu putu i načina, da i teža pitanja ujednostavi i lako dovede do rješenja.

Čestitajući mu sedamdesetipetogodišnjicu želimo profesoru Antonescu dobro zdravlje, da još dugo poživi na korist šumarstva svoje zemlje, a onda i na korist šumarstva uopće.

Prof. Dr. Josip Balen.

PROSVJETA I ADMINISTRACIJA

POSVETA ZGRADE POLJOPR.-ŠUMARSKOG FAKULTETA U ZEMUNU.

Dne 14. decembra pr. g. posvećena je na vrlo svečan način novopodignuta zgrada Poljopr.-šumarskog fakulteta u Zemunu. Posveti je prisustvovao zastupnik Nj. Veličanstva Kralja, zastupnik Nj. Svetosti Patriarha, izaslanik g. ministra prosvjete, izaslanik g. Ministra poljoprivrede, izaslanik g. Ministra građevina, predstavnici Parlamenta, Državnog savjeta i drugih vlasti van Univerziteta. Najbrojnije je dakako bio zastupan sam Beogradski univerzitet sa rektorm, dekanima i znatnim brojem profesora svih fakulteta. Naravski, našlo se tu u velikom broju i samoga univerzitetskog

pomlatka, za koji je ta svečanost imala zapravo i najveće značenje. Zagrebački univerzitet bio je zastupan po trojici delegata Poljopr.-šumarskog fakulteta.

Svečanost je (u 11 i pol sati) započela crkvenim obredom, pri kome je sudjelovalo akad. pjevačko društvo »Obilić«. Po otpjevanju himne, koja je iz tog slijedila, pozdravio je prisutne dugim i lijepim govorom rektor Univerziteta. Dotakao se svih faza izgradnje, priprava za nju i teškoća s njome skopčanih, istaknuo je sve zasluge za taj veliki uspjeh i na kraju zaželio svečaru (poljopr.-šumarskom fakultetu) svaku sreću i napredak. Nakon njega govorio je glavni delegat zagrebačkog poljopr.-šumar. fakulteta. Pozdravio je svečara u ime starijeg mu zagrebačkog druga želeći mu također najbolji napredak i u pogledu nastavnom i u pogledu naučnom.

Oficijelni dio završio je dekan fakulteta- svečara dugim i iscrpnim govorom, u kome je iznio sve peripetije u razvijetu i radu fakulteta počev od teških prvih dana, zatim tokom dalnjih godina, kad je fakultetu u par navrata zaprijetila čak ozbiljna pogibelj redukcije itd.

Nakon toga prešlo se na pregledanje zgrade i nutarnjeg joj uređenja, a finale svega bila je zakuska sa kratkom drugarskom veselicom prisutnih profesora. Obligatni akademski »Gaudeamus...« zaključio je u 16 h ovu svečanost.

Što se tiče same zgrade, ona se nalazi u centru grada i čini vrlo dobar dojam, naročito nutarnji joj uredaj. Tu odmah upada u oči obilje prostora, a i pitanju danjeg svjetla posvećena je naravski, kao kod svih modernih zgrada, osobita pažnja. Modern je i uredaj instituta, laboratorija i zbirk. Gradnja zgrade stajala je, kako čujemo, preko 14 milijuna dinara.

Završujući ovaj izvještaj čestitamo i mi fakultetu-svečaru i želimo mu puno sreće i napretka.

Uredništvo.

ISPITNA KOMISIJA ZA POLAGANJE DRŽAV. STRUČNOG ISPITA ČINOVNIČKIH PRIPRAVNIKA ŠUMARSKE STRUKE SA FAKULTETSKOM SPREMOM.

Gospodin Ministar šuma i rudnika rešenjem svojim br. 1660 od 12. januara o. g. odredio je za članove komisije za 1934. god. gg.: kao predsjednika g. Jovana Gačića, šefa odseka; kao ispitičare inž. Milana Mužinića, šefa odseka; inž. Dr. Žarka Miletića, šefa odseka; inž. Romana Sarnavku, šefa odseka; inž. Andriju Perušića, šefa odseka. Za zamenike članova ispitičara odredio je gg.: inž. Dr. Dragoljuba Petrovića, šefa odseka; inž. Milana Manojlovića, savetnika; inž. Milisava Boškovića, šefa odseka; inž. Boru Nikolića, savetnika; a za sekretara inž. Sretena Rosića, savetnika.

IZ UDRUŽENJA

EKSURZIJA FRANCUSKIH ŠUMARA KROZ JUGOSLAVIJU.

Koncem aprila dolaze francuski šumari u našu zemlju u zasebnoj ekskurziji. Iznosimo ovdje program te ekskurzije, koji je sastavilo Ministarstvo šuma i rudnika u Beogradu. Pozivamo, glasom zaključka Upravnog odbora JŠU. od 4. februara, podružnice i članove Jugoslovenskog šumarskog udruženja, da što srdačnije dočekaju uvažene francuske goste i da im prigodom boravka u Jugoslaviji idu što više u susret. Ekskurziju će od strane Ministarstva pratiti od Jesenice do Beograda inspektor Ing. Milan Manojlović, a od Beograda do kraja ekskurzije in g. B. Nikolić.

U interesu zблиženja francuskog i jugoslovenskog šumarstva treba svaki član JŠU. da živo nastoji, kako bi uspjeh ekskurzije bio što veći i prijateljske veze francuskog i jugoslovenskog šumarstva što dublje i trajnije.

Ekskurzionisti su članovi francuskog šumarskog Udruženja: Société forestière de Franche-Comté et des Provinces de l'Est.

Program.

1. dan — subota 28. IV. Pariz: istočna stanica odlazak 13 h 48 preko Münchena.
2. dan — nedjelja 29. IV. Jesenice: dolazak 18 h 05, carina, odlazak 18 h 30. Lešće—Bled: dolazak 18 h 46, odlazak 19h u autobusima za Bled, večera — konak.
3. dan — ponедјелjak 30. IV. Poslije doručka ekskurzija u šumu Pokljuka (I. kompleks — tip čet. slovenske šume — ručak). — Lešće-Bled: odlazak 18 h 45 vozom preko Ljubljane u Zagreb, večera u D. R. — Zagreb: dolazak 22 h 50, smještaj u hotel — konak.
4. dan — utorak 1. V. Zagreb: doručak, odlazak na kolodvor, odlazak 7 h 30 vozom. — Vinkovci: dolazak 12 h 17, odavde specijalnim vozom u Drenovce (razgledanje šume Tržlovi i Hrastovi). Povratak u Vinkovce i odlazak odavde u 15 h 51 brzim vozom za Beograd. — Beograd: dolazak 20 h 25, večera i konak.
5. dan — srijeda 2. V. Beograd: odlazak 7 h poslije doručka, prevoz u Zemun, posjeta fakulteta. — 10 h povratak u Beograd, odlazak 10 h 30 sa savskog pristaništa za Topčider, razgledanje muzeja zatim automobilima za Avalu. Ručak na Avali, koji daje Ministarstvo šuma i rudnika. Poslije podne povratak u Beograd — večera, konak.
6. dan — četvrtak 3. V. Beograd: odlazak 8 h poslije doručka prevoz na stanicu. Vozom preko Užica, ručak i večera u vagon restoranu. — Sarajevo: dolazak 21 h 41 prevoz u hotel — konak.
7. dan — petak 4. V. Poslije podne odlazak autobusima. — Han-Pijesak: IV. kompleks razgledanje četinjastih šuma — tip. bos. šume, ručak u Han Pijesku. — Sarajevo: u veče povratak u Sarajevo, večera — konak.
8. dan — subota 5. V. Autobusima preko Mostara (ručak u Mostaru). U Dubrovnik se stiže u veče.
9. i 10. dan — nedjelja i ponedjeljak 6. i 7. V. Bavljenje u Dubrovniku. (Fakultativne ekskurzije: 1. Hercegnovi, subtropsk. vegetacija; 2. Trsteno, park i zamak; 3. Lokrum).
11. dan — utorak 8. V. Dubrovnik: poslije doručka prevoz u pristanište, odlazak 8 h 30 ukreavanje za Split, kratko zaustavljanje u Korčuli i Hvaru, ručak na brodu. — Split: dolazak 18 h, prelaz na želj. stanicu — večera u Splitu, odlazak 20 h 05 vozom. — Knin: dolazak 22 h 56 prevoz u hotel, konak.
12. dan — sreda 9. V. Knin: Poslije doručka prevoz do Ž. stанице »Šipad«, odlazak 7 h, Šipadovom željeznicom. Dolazak i razgledanje Drvara.
13. dan — četvrtak, 10. V. Odlazak u jutro u Jajce — put Šipadovom željeznicom. — Jajce: Ručak, razgledanja turistički interesantnih objekata, poslije podne odlazak u autobusima. — Banjaluka: prenoćište.
14. dan — petak 11. Odlazak iz Banja Luke autobusima u Novsku, odavde u šumu Trstiku — istog dana u 19 h 25 za Zagreb.
15. dan — subota 12. V. Zagreb: razgledanje grada, fakultet, dobra Maksimir — ručak (od strane J. Š. U.). Poslije podne slobodno, večera i konak.
16. dan — nedjelja 13. V. Zagreb: poslije doručka odlazak na kolodvor. Odlazak 7 h 55 vozom, ručak u D. R. — Plase-Crikvenica: odlazak za Senj,

razgledanje kultura i pošumljavanja na kršu, povratak autobusom u Crikvenicu, večera, konak.

17. dan — ponedjeljak 14. V. Crikvenica: doručak. Odlazak 6 h autobusima.
— Sušak: dolazak 9 h 30 — carina. — Fiume: odlazak 10 h 30 autobusima za Trst.
— Trst: dolazak 12 h, ručak u hotelu. Odlazak 14 h 55 vozom preko Milana.

18. dan — utorak 15. V. Pariz: dolazak 14 h 20.

ZAPISNIK

II redovne sjednice Upravnog odbora Jugoslovenskog šumarskog udruženja, koja je održana na dne 4 februara u društvenim prostorijama u Zagrebu.

Prisutni: predsjednik ing. Milan Lenarčić; potpredsjednik Ing. Josip Grünwald; tajnik N. Neidhardt; blagajnik: D. Hradil; odbornici: ing. Rohr, ing. Miklau, ing. Jasić, ing. Manojlović, ing. Smilaj, ing. Baranac, ing. Petrović, ing. Savić, ing. Borošić i ing. Prpić.

I. Čita se zapisnik redovne sjednice održane dne 28. i 29. oktobra 1933., koji se prima u cijelosti. Ovjerovljuju gg. ing. Borošić i ing. Miklau.

II. Tajnik čita referat o 8 ponuda, koje su stigle za štampanje Šumarskog Lista u godini 1934. Nakon razgledanja ponuda prihvata se ponuda Nadbiskupske tiskare kao najpovoljnija (ponuda je usprkos toga što je najpovoljnija, za 24% skuplja od štampanja u prošloj godini).

III. Svetosavske nagrade. Na raspis natječaja za svetosavske nagrade Udruženja stigle su 4 radnje i to:

a) Ivo Franjković, stud. šumarstva Zagreb, na temu: »Šumarski List od 1877 do 1933 godine u svjetlu statistike.« Natjecatelj iznosi pregled društvenoga glasila kroz 57 godina. Urednika Lista bilo je kroz to vrijeme 14, sveukupni broj štampanih stranica 29.720, sveukupni broj glavnih članaka 1.707, najveća naklada Lista bila je 1600 primjera (1927) najmanja 500 (1877) sada je naklada 1200. Na šumarsku politiku otpada najveći procenat (18,2%) kako od broja glavnih članaka, tako i (18%) od sveukupnog broja stranica. Zatim dolaze redom po jačini slijedeće grane šumarstva: uzgoj šuma sa 15,8% odnosno 14,6%; šumarska nastava i povijest sa 13,9% odnosno 12,4%; iskorišćavanje šuma sa 11,3% odnosno 11,2% članci općenito o šumarstvu 8,8% (10,9%); obrana šuma: 7,8% (prema broju stranica 5,5%); uređivanje šuma 7,7% (12,2%); dendometrija 5,3% (6,0%); računanje vrijednosti šuma 3,8% (4,2%); lovstvo i ribolov 3,6% (1,8%) itd. Radnji su priloženi grafički prikazi o razvoju Šumarskog Lista kroz 57 godina.

b) Šulentić Ferdinand, stud. šumarstva Zemun, na temu: »Šume i prometna sredstva.« Natjecatelj je proveo komparaciju u rentabilnosti nekih prometnih sredstava u eksploataciji šuma.

c) Antoljak Rudolf, stud. šumarstva Zagreb na temu: »Šume i imena mesta.« Od cca 42.000 imena mjesta u državi otpada oko 3.300 na imena, koja potječu od šume. Od toga 2.283 na imena lismatog drveća, 295 na četinjače, 473 na grmlje, 250 na skupne oznake za šum. drveće i grmlje. Dravska banovina ima najviše mjesta sa imenima šum. drveća i grmlja, Dunavska najmanje. Po hrastu i dubu je u državi dobilo svoje ime oko 336 mjesta, po brezi 256, bukvici 198, grabu 175 itd. Natjecatelj je za pojedine vrsti drveća izradio karte, u koje je uz konture Jugoslavije unio mjesta, koja su od te vrsti dobila svoje ime. Rasprostranjenost mjesta, koja su dobila ime po pojedinoj vrsti drveća u glavnom se poklapa sa prirodnim rasprostarenjem dotične vrsti.

d) Gavrilović Slobodan, stud. šumarstva Beograd na istu temu:
»Sume i imena mesta i gora«.

Zaključuje se nagraditi sve stigle radove i to pod a) i b) sa 500 Dinara, pod c) sa 400 dinara, te pod d) sa 200 dinara.

IV. Tajnik čita slijedeći odgovor Ministarstva šuma i rudnika:

»Na dopis toga Udruženja od 11. septembra 1933. br. 696-1933, kojim je dostavljena rezolucija glavne skupštine Jugoslovenskog šumarskog udruženja održane 3. septembra i narednih dana ove godine u Banjaluci, po predmetu uredjenja pitanja krajših imovnih općina, odeljenju za šumarstvo Ministarstva šuma i rudnika je čast odgovoriti slijedeće:

Kako je to Udruženje samo tražilo svojim aktom br. 645 od 22. III-1933 projekat zakona o imovnim općinama, koji je dostavljen aktom Ministarstva šuma i rudnika br. 6214 od 28. III. 1933. na mišljenje i predlog. Odeljenju za šumarstvo je čast umoliti to Udruženje, da bi u smislu rezolucije glavne skupštine izvolilo sa svoje strane izraditi jedan projekat novoga zakona o imovnim općinama u vezi sa ostalim primjetbama na zakon sa strane člana — izvestioca uprave udruženja, g. ing. Ivana Smilaja, savetnika pri Direkciji šuma brodske imovne općine u Vinkovcima.

Osnova novog zakona sastavljena u smislu zaključka glavne skupštine udruženja, ne može se predložiti gosp. Ministru šuma i rudnika kao zvanični predlog sa strane odeljenja za šumarstvo, pošto je odelenje uvereno o tome, da u današnjim prilikama nije moguće provesti u život određbu rezolucije pod toč. I., o plaćanju troškova uprave sa strane države time, da joj novne općine refundiraju stanovitu tangetu prema finansijskoj mogućnosti.

Ako je uprava toga udruženja mišljenja, da treba ipak pokušati sa osnovom zakona u smislu zaključka glavne skupštine udruženja u Banjaluci, t. j. u cilju integralne provedbe člana 5 naredbe Gospodina Ministra šuma i rudnika od 4. maja 1922. god. broj 13054, potrebno bi bilo, da se u tome smislu pokrene pitanje na osnovu posebnog projekta zakona sa strane Udruženja, kako je to napred istaknuto.

Pored toga ovo je Ministarstvo mišljenja, da bi trebalo to udruženje u saradnji sa direktorima imovnih općina, zainteresovati gospodu narodne poslanike i senatoru na području imovnih općina u cilju, da jedinstvenim frontom pokrenu i brane zakonski predlog za sanaciju očajnog stanja skoro svih imovnih općina.

Ozbiljna i hitna akcija sa strane narodnih poslanika i senatora potrebna je, i bez obzira na to, kako će se rešiti pitanje imovnih općina, da li po predlogu ovog Ministarstva, ili u smislu rezolucije glavne skupštine Jugoslovenskog šumarskog udruženja, pošto je današnje stanje imovnih općina postalo neodrživo u svakom pogledu. Svako odlaganje znači ubrzati katastrofu, kojoj idu u susret i one imovne općine, kod kojih se krajnjim naporom jedva vegetira. Situacija je upravo strašna. U svakom slučaju treba ovo pitanje pokrenuti sa mrtve točke, pa bilo to na koji način. Glavno je, da se u posljednjem momentu spasi što se spasiti dade kod onih imovnih općina, koje bi se mogle oporaviti razumnim merama ekonomske i finansijske prirode, na osnovu jednog novog zakona.«

Iza toga tajnik iznosi dopis g. ing. V. Cvitovca u pitanju osoblja kod imovnih općina.

Nakon debate se zaključuje, da zasebna deputacija Udruženja posjeti gosp. Ministru šuma i da mu skrene pažnju na neophodnu potrebu uredjenja pitanja imovnih općina. Eventualno, da se putem amadmana finansijskom zakonu nade prvo, tako hitno potrebno rješenje. U deputaciju se izabiru gg.: Dr. Baleu, ing. Pahernik, ing. Smilaj, ing. Jasić, ing. Borošić i ing. Baranac. Ovlašćuju se gg. Smilaj i Jasić, da stiliziraju predstavku na Ministarstvo po predmetu. Članovi deputacije poradit će osim kod Ministra šuma još i po mogućnosti kod finansijskog odabora parlamenta.

V. Direktor ing. Prpić referira o radu užeg odbora Udruženja na projektu zakona o organizaciji Ministarstva šuma i šumarske struke. Taj odbor je u glavnom prihvatio principe, koje je predložila Beogradska podružnica. Predmet bi bilo potrebno još dalje razraditi.

Zaključuje se zamoliti uži odbor, da uzme predmet u daljnje razmatranje. Ujedno se proširuje taj odbor tako da ga sačinjavaju gg. direktor ing. Prpić, Čačak; inspektor ing. Sekulić, Beograd; profesor dr. Balen, Zemun; savjetnici ing. Borošić, Dr. Petrović, i ing. Baranac, Beograd. Ovlašćuje se taj odbor, da u slučaju hitne potrebe može u ime Upravnog odbora JŠU. podnositi po predmetu predstavke nadležnim.

VI. Tajnik čita podnesak od 11 XII 1933. upravnika Šumarskog Muzeja u predmetu troškova za uzdržavanje muzeja.

Konstatuje se, da u budžetu ovogodišnjem Udruženja nema mogućnosti za dotacije muzeju. Ipak se odobrava jednokratna pripomoć u iznosu od 2000 Din. na teret stavke »propaganda šumarstva«. Ta potpora će se isplatiti, kada Udruženju stigne obećana i u budžetu za 1933/34 Savske banovine predvidena potpora.

VII. Zaključuje se, da tajništvo za narednu sjednicu spremi referat o onim zaključcima JŠU., na temelju kojih se odbornicima plaća trošak vozne karte za putovanje na sjednice.

VIII. Predsjednik razlaže akciju Ljubljanske sekcije Udruženja inženjera i arhitekata, koja ide zatim: a) da se oživotvori Privredni savjet, koji bi sačinjavali predstavnici svih staleških, stručnih i privrednih organizacija i da taj savjet ima odlučan upliv u privrednoj politici države; b) da se iz osnova izmijeni monetarna politika naše države u cilju normalizacije novčanog tržišta, osim toga da se ublaže odnosi između dužnika i vjerovnika; c) da se sastavi stabilan plan gospodarenja u cilju harmonijskog razvoja sviju grana privrede; d) da se izvrše primjerene socijalne reforme u duhu današnjeg vremena.

Zaključuje se poduprijeti akciju u smjerovima, koji su pod a) do d) navedeni.

IX. Predsjednik referira o uvozu jugoslavenskog drva u Italiju i o sporazumu, koji su uvoznici Italije sklopili u Trstu.

Uzima se na znaje.

X. Prof. Dr. Balen referira o deputaciji Udruženja, koja je prema zaključku prošle sjednice posjetila gosp. Ministra šuma i Ministra finansija i skrenula im pažnju na to, da je apsolutno potrebno povisiti budžet šumarstva i predviditi primjene stavke za investicije, a napose i za namještanje novih stručnih snaga. Potrebno je iz ekstenzivnog preći na intenzivnije gospodarstvo. Napose je Ministru finansija razloženo stanje šumarstva. Ministar finansija je saopšio, da bi se putem amandmana budžetu moglo nešto postići. Uputio je deputaciju, da ponovno posjeti Ministra šuma u predmetu tih amandmana, a on će sa svoje strane stvar podupirati, koliko će biti moguće.

Ovaj izvještaj prima sjednica s odobravanjem na znanje i ovlašćuje na prošloj sjednici izabrani uži odbor da u ime JŠU. povede daljnju akciju po predmetu.

XI. Zaključuje se zamoliti Ministarstvo šuma za informacije o tome, koji javni radovi na području šumarstva su predviđeni da se izvedu iz sredstava za pobijanje nezaposlenosti.

XII. Tajnik izvještava o prestavci Sarajevske podružnice u predmetu nezaposlenih šumarskih inženjera. Predlaže, da se Ministarstvu šuma odašalje slijedeća rezolucija sastavljena po intencijama Sarajevske podružnice. Prihvata se predstavka u cijelosti.

»Ministarstvu šuma i rudnika — Beograd — Veći broj šumarskih inženjera apsolvirana naših šum. fakulteta — nalazi se bez posla. Mladi i poletni, željni su rada u struci, a momentano im niko ne pruža mogućnost tog rada. I umjesto da se njihove

mlade snage iskoriste na dobro naroda i otadžbine, na dobro naših šuma i njihove budućnosti, one su danas nezaposlene, premda bi njihov rad bio od preke potrebe u šumama otadžbine.

Nezaposleni mladi ljudi mora da žive. Ako im se ne daje uposlenje, žive na račun svoje okoline. Dakle ne samo da nisu produktivni, već moraju da troše i žive na račun drugih, odnosno račun općenitosti. Mlad, zdrav i jak a ne moći raditi, to je tragedija današnje mlade generacije. Gdje je tu ona zlatna narodna poslovica: tko na radi ne treba ni da jede, kad mnogi i uz najbolju volju ne mogu naći rada.

Nezaposlenost proizvodi pauperizaciju, proizvodi stalno smanjivanje konzuma. Obratno pak, kad bi se zaposlili svi nezaposleni, uvjereni smo, da bi porasao toliko konzum, da bi privreda opet procvala. Stoga držimo, da je sveta dužnost i da je u bitnom interesu sviju, da nastoje, kako u zemlji ne bi bilo ni jednog nezaposlenog. Napose je po općenitost od goleme opasnosti činjenica, da su mlađi, zdravi, poletni i željni rada mladići bez posla. Svaka struka morala bi u svom okviru nastojati, da njeni nezaposleni dođu do uposlenja i uhljebljenja.

Upravni odbor Jugoslovenskog šumarskog udruženja raspravlja je na svojoj sjednici održanoj dne 4. februara, a na predlog Sarajevske podružnice, o problemu nezaposlenosti mlađih šumarskih inženjera. Pri tome je jednoglasno zaključeno, da se Ministarstvu podnesu slijedeći predlozi uz toplu molbu da Ministarstvo svim silama poradi da nezaposleni šumarski inženjeri dođu do uposlenja.

1) Potrebno je da se putem amandmana finansijskom zakonu za 1934/1935 predviđi primjereno broj novih mjeseta za šumarske inženjere u državnoj službi. Povećanje broja stručnog osoblja uvelike je potrebno, kako bi se iz ekstenzivnog šumskog gospodarstva moglo preći na kvalifikovano i intenzivno gospodarstvo.

2) Na sva dnevničarska i slična mjesta u resoru šumarstva neka se isključivo postavljaju nezaposleni šumarski inženjeri. Na taj način ne samo, da će ovi mlađi ljudi imati bar kakvu tačku eksistenciju, nego će i u tim makar i administrativnim poslovima steći neku praksu, koja će im kasnije u životu i u službi dobro doći.

3) Pitanje kolonizacije na teritoriji bivše Bosne i Hercegovine sa osobljem kojim danas raspolažu šumske uprave u tim krajevima, neće se u dogledno vrijeme moći svršiti. Od koliko je važnosti to pitanje po spomenute krajeve, kako sa gledišta ekonomsko-socijalnog, tako i sa gledišta šumskog gospodarstva, bilo je razloženo u rezoluciji, koju je Jugoslovensko šumarsko udruženje odaslalo naslovu sa svoje Glavne godišnje skupštine, održane u Banjaluci 1933-če godine. Da bi se rješenje pitanja ubrzalo i već jedanput okončalo, trebalo bi kod svake šumske uprave, kod koje ima veći broj molbi za kolonizaciju, postaviti po jednog šumarskog inženjera, koji bi radio samo na tim stvarima. Ovako postavljeni šumarski inženjeri mogli bi se plaćati djelom na teret »Kolonizacionog fonda«, djelom na teret putnih iznosa, koje plaćaju interesenti za potrebno uvidanje na licu mjesta.

4) Da bi se što veći broj šumarskih stručnjaka zaposlio na privatnim posjedima i u šumskoj industriji od potrebe je, da Ministarstvo intenzivno poradi oko toga, da se striktno provedu u život propisi zakona o šumama obzirom na namještanje kvalifikovanih stručnjaka. Osim toga bi bilo dobro, da se prilikom revizije ugovora sa šumsko-industrijskim preduzećima ista ugovorom obavežu, da za sve šumsko tehničke poslove postavljaju nezaposlene šumarske inženjere. Na ovaj način zaposlio bi se izvjestan broj mlađih kolega u šumskoj industriji, pa bi i šumari na taj način došli do upliva unutar same industrije, gdje se je dosada znatno osjećalo pomanjkanje šumarskih stručnjaka.

5) U sudove za ograničavanje državnih šuma u Srbiji, Južnoj Srbiji i Crnoj Gori je Ministarstvo u god. 1933-čoj za geometre i pisare postavilo šumarske inženjere, koji su bez namještenja. Moli se Ministarstvo, da to i u buduće čini i tako-

pruži mladim šumarima makar i provizorno, sezonsko, uhljebljenje i priliku za sticanje prakse.

Upravni odbor Jugoslovenskog šumarskog udruženja dostavljaljući gornje predloge ponovno molí, da Ministarstvo u predmet uposlenja mlađih šumarskih inženjera uloži sav svoj trud, kako bi se problem riješio na dobro naših šuma, na dobro naroda i otadžbine i kako bi dobili mogućnost produktivnog rada sada nezaposleni inženjeri.«

XIII. Dr. Petrović razlaže, kako narodni poslanici u većini slučajeva nemaju dovoljno razumijevanja za probleme šumarstva naprsto zato, jer u te probleme nisu dovoljno upućeni. Potrebno bi bilo, da se uspostavi kontakt između narodnih poslanika i našeg Udruženja. Da Udruženje pozove parlamentarce na sastanke, na kojima bi se debatovalo o problemu šume i o važnosti šume i šumarstva. Ako isprva samo nekoliko poslanika prisustvuje takovim sastancima, već bi to bio početak uspjeha.

Prihvata se s odobravanjem ideja predlagачa. Zaključuje se zamoliti Beogradsku podružnicu, da u vezi sa beogradskim odbornicima JŠU. organizuje ovakove sastanke sa narodnim poslanicima. Osim toga će se zamoliti poslanici — šumari, da porade kod svojih drugova u parlamentu, da potonji u što većem broju posjeti takove sastanke.

XIV. Ovlašćuje se Dr. Petrović i Dr. Balen, da pokrenu akciju preko Jugoslovensko-Bugarske lige, da dode do saradnje između bugarskih i jugoslavenskih šumara. Tereni i problemi, na kojima rade bugarski šumari slični su terenima i problemima jugoslovenskog šumarstva. Stoga bi kontakt između bugarskih i jugoslovenskih šumara mogao da bude od obostranih koristi.

XV. Predsjednik razlaže, kako je preko potrebito, da se u javnosti povede šira propaganda za šumarstvo. Najzgodnije je to izvršiti preko dnevne i periodičke štampe. Mi moramo javnost odgojiti u shvaćanju šume i šumarstva. Na predlog predsjednika se zaključuje, da odbornik ing. Miklau organizuje što jaču propagandu šumarstva u dnevnim listovima, te putem radija i predavanja. Imenovani će od članova sakupljati članke za dnevne listove, pobudivati ih na predavanja itd. U tu svrhu mu se privremeno odobrava mjesecni honorar od 500 Dinara iz stavke budžeta »propaganda«. Na sjednicama odbora će iznositi u posebnoj točki dnevnog reda svoj »Referat o propagandi«.

XVI. Nakon duže debate se zaključuje poslati g. Ministru šuma te Ministarstvu šuma slijedeću predstavku:

»Ministarstvu šuma i rudnika — Beograd — Jugoslovensko šumarsko udruženje je saznalo, da se u Ministarstvu šuma izrađuje projekat zakona o davaju olakšica šumskoj industriji radi krize u god. 1934.

Tom prilikom, a u vezi svojih ranijih predstavki, u kojima je isticalo potrebu sukcesivnog uvođenja iskorištavanja državnih šuma u sopstvenoj režiji, ovo Udruženje nalazi, da je današnja situacija podesna za postepeno likvidiranje eksploracije državnih šuma po drugoročnim ugovorima i za prelaženje na novu orijentaciju šumarske politike u smjeru iskorištavanja državnih šuma u vlastitoj režiji po samostalnoj upravi državnih šuma, organizovanoj na osnovu zakona, za koji predlažemo, da se u tu svrhu hitno donese.«

XVII. Zaključuje se poslati pozdrav novom Ministru šuma g. Jurju Demetroviću s molbom da u važnim pitanjima šumarstva izvoli pozvati na saradnju i JŠU.

XVIII. Na predlog predsjednika se zaključuje Ministru šuma ponovno poslati predstavku o nestručnjaku na položaju šefa šumarstva u savskoj banovini.

XIX. Primaju se za redovne članove: Ing. Uvalić Srdan, šum. inženjer Nova-Gradiška; Stošić Mihajlo, šef šum. uprave Užice; Ing. Jovanović

Milan, upravitelj šum. upr. gener. dir. držav. željeznica Čačak; Ing. Navračić Ivan, šum. pristav Cetinjograd; Ing. Kovačić Mladen, sres, šum. referent Split; Ing. Kvaternik Ante, čin. pripravnik Sarajevo; Ing. Loparić Nikola, čin. pripravnik Sarajevo.

Primaju se za članove pomagače: Potočić Zvonimir, stud. forest Zagreb; Ržehak Viktor, stud. forest Zemun; Beraković Stevo, stud. forest Zagreb; Hrgović Nikola, stud. forest Zemun; Simunović S. Dušan, Beograd; Ljujić Miodrag, stud. forest Beograd; Rokić Milenko, stud. forest Zemun; Petrović Slobodan, stud. forest Vršac; Jelača Vladimir, stud. forest Zagreb; Milić Žarko, stud. forest Zagreb; Sgerm Franjo, stud. forest Zagreb; Alić Josip, stud. forest Zagreb; Kalčić Vid, stud. forest Zagreb; Vilček Emanuel, stud. forest Sl. Brod; Fukarek Pavao, stud. forest Zagreb; Đmitrašinović Rade, šum. činovnik »Jelice d. d.« Čačak.

Istupili su iz članstva: Verbić August, gozdn. upravitelj Ruše; Rebolić Viktor, šum. upravitelj Kamnik, Eböncséh Adolf, rav. šumar Tompojevc; Pogačnik Emanuel, posesnik Ribnica; Kosić Aćim, šef šum. uprave Čačak; Zboržil Jaroslav, nadšumar Novi-Marof; Ing. Dragutin Marianović, Zagreb; Tomasević Vladimir, p. šumar Pančevo; Jugoslovensko za šum. gospod. i industriju d. d. Zagreb.

XX. Čita se predstavka Skopske podružnice u kojoj moli, da Udrženje o svom trošku štampa osim normalnog broja primjeraka Šumarskog Listu, koji će biti posvećen šumarstvu Vardarske Banovine, još i 500 separatata. Te separate bi Podružnica razdijelila u cilju propagande.

Prihvata se predlog Skopske podružnice i zaključuje se na teret stavke budžeta »propagandu« izraditi 500 separatata.

XXI. Tajnik čita slijedeće odgovore Ministarstva šuma na predstavke Udrženja, Odgovori se uzimaju na znanje.

a) Na rezoluciju u predmetu unapređenja pripravnika u VIII grupu (Vidi Šum. List 1933 g. str. 682).

»Jugoslovenskom Šumarskom Udrženju — Zagreb: — U vezi pretstavke br. 762-1933 od 12. oktobra 1933 god. Jugoslovenskog šumarskog udruženja za redovitije unapređenje šumarskih činovnika, Odeljenju za šumarstvo Ministarstva šuma i rudnika čast je odgovoriti, da se do sada uvek vodilo računa na blagovremeno unapređenje, specijalno postavljanje činovničkih pripravnika u VIII položajnu grupu činovnika, naravno u onom broju koga budžet dozvoljava.

Za sada u ovoj budžetskoj godini ne mogu se više vršiti unapređenja činovničkih pripravnika u VIII položajnu grupu činovnika sa razloga, što Ministarstvo finansija nije usvojilo onakav budžet kakav je predložen od strane Ministarstva šuma i rudnika već ga je smanjilo, te sada nema kredita, obzirom da unapređenje činovničkih pripravnika sa prvim narednim mesecom povlači i povećanu isplatu prinadležnosti. U koliko se s vremenom dobije kredit u tu svrhu, biće činovnički pripravnici odmah i unapređeni.«

b) Na predstavku u predmetu povećanja broja stručnog osoblja u drž. službi (Vidi Šum. List. 1933 str. 681.).

»Jugoslovenskom Šumarskom Udrženju — U vezi upućene pretstavke broj 691 od 12. oktobra 1933 god. Gospodinu Ministru šuma i rudnika Odelenju za šumarstvo Ministarstva šuma i rudnika čast je izvestiti Jugoslovensko šumarsko udruženje.

Ministarstvo šuma i rudnika nastoji i radi na tome, da brojno stanje stručnog šumarskog osoblja, koje se danas nalazi u službi, poveća pošto ne odgovara faktičnoj potrebi. U tu svrhu je ovo Ministarstvo bilo predvidilo u budžetu za 1934/35 godinu 50 novih mesta, koja bi se imala popuniti sa šumarskim inženjerima. Ali obzirom na

teško finansijsko stanje, koje vlada u cijelom svijetu, a tako isto i kod nas, Gospodin Ministar finansija nije prihvatio taj predlog Ministarstva šuma. U koliko bude moguće, ovo Ministarstvo nastojat će da putem amandmana u finansijskom zakonu za 1934/35 god. sa svojim predlogom uspije u pogledu povećanja sadanjeg stanja osoblja šumarske struke.«

c) Na predstavku u predmetu neisplaćivanja prinadležnosti (Vidi Šum. List 1933 str. 680).

»Jugoslovenskom Šumarskom Udruženju — Zagreb — Na Vašu predstavku od 12. oktobra o. g. u predmetu zakašnjelog isplaćivanja prinadležnosti šumarskom osoblju kod banskih uprava i Direkcija, čast mi je odgovoriti Vam, da se je isplata osoblja uglavnom vršila pravodobno.

Nekoji pojedini slučajevi, koji su se, desili više krivnjom pojedinih Direkcija (jer nisu na vrijeme ili kako je trebalo izvršili trebovanje kredita) nego li momentanom nestasicom gotovog novca, nisu trebali služiti kao povod ovoj predstavci.

U teškim ekonomskim i finansijskim prilikama potrebno je da Jugoslovensko šumarsko udruženje apelira na sve svoje članove, koji su u drž. šumarskoj službi, da nastoje svim silama, aktivnim radom prikupiti što više prihoda svaki na svojem teritoriju, ne čekajući pasivno plaću od Ministarstva, jer Ministarstvo ima samo toliko sredstava, koliko mu podredene ustanove prikupe.

Takav aktivan rad i uska saradnja svih šumarskih činovnika osigurat će im sigurnu i pravodobnu isplatu prinadležnosti, a žalbe njihove putem Udruženja nemaju nikakove koristi, isto tako kao što ne bi imale koristi ni moje naredbe, koje bi trebalo prema Vašoj pretstavci izdati za pravodobno isplaćivanje prinadležnosti. — Ministar šuma i rudnika — P. Matica v. r.«

d) Na predstavku u predmetu prakse činovničkih pripravnika (Vidi Šum. List 1933 g. str. 682. i 737.).

»Jugoslovenskom Šumarskom Udruženju — Zagreb — U vezi tamošnje pretstavke broj 777 od 8 XI. 1933. god. u predmetu prakse šumarskih činovničkih pripravnika sa fakultetskom spremom — Odelenju za Šumarstvo Ministarstva šuma i rudnika čast je izvijestiti Jugoslovensko šumarsko udruženje:

U resoru Ministarstva šuma i rudnika kod Odelenja za Šumarstvo, kod Odelenja za računovodstvo i kod Banskih uprava nalazi se u službi 772 činovnika i čin. pripravnika.

- A) Od toga broja otpada na stručno šumarsko osoblje
 - a) sa fakultetskom spremom: činovnika 334, čin. pripravnika 130;
 - b) sa potpunom srednjoškolskom spremom činovnika 34 čin. pripr. 2;
 - v) sa nepotpunom srednjoškolskom spremom činovnika 102 čin. pripravnika 3.
- B) Računarsko osoblje: činovnika 55, čin. pripravnika 8.
- C) Administrativno osoblje: činovnika 81, čin. pripravnika 13.
- D) Pravnici: činovnika 4.
- E) Geometri: činovnika 4, čin. pripravnika 1.
- F) Saobraćajno osoblje: činovnika 1.

Ovo brojno stanje je budžetom odobreno i Ministarstvo ga ne može mijenjati t. j. povećati ni u kojem slučaju.

Pošto budžetom odobreni broj osoblja ne odgovara stvarnoj potrebi, to je ovo Ministarstvo pokušalo kod mjerodavnih faktora da brojno stanje stručnog šumarskog osoblja poveća. Da li će uspjeti sa svojim predlogom, to je pitanje obzirom na teške finansijske prilike koje vladaju u čitavom svijetu a tako isto i kod nas.

Obzirom na to što u resoru Ministarstva šuma i rudnika imade premalo stručnih šumarskih činovnika, a pogotovo onih starijih, to se silom prilika moraju uposlitи činovnički pripravnici i ako nemaju dovoljno prakse i na ona mjesta i položaje, na

koja bi se postavljala da su normalnije prilike samo starija lica sa dovoljno iskustva i prakse.

Jugoslovenskom šumarskom udruženju je možda vrlo dobro poznato, da se općenito svi krediti u budžetu rashoda svake godine sve više i više smanjuju. Na taj način moraju se iz godine u godinu da smanjuju i oni krediti za one rade, na kojima bi pripravnici mogli steći najviše prakse i znanja

Zbog pomanjkanja kredita za premještanje ne mogu se u većini slučajeva obaviti premještaji činovničkih pripravnika od Direkcije šuma šumskim upravama i obratno. Ministarstvo bi inače te premještaje izvršilo samo da pripravnici steknu što više prakse, ali zbog pomanjkanja kredita to nemože, a sami pripravnici ne nalaze za potrebno (u većini slučajeva) da traže takav premještaj po molbi.

Ovo je Ministarstvo do sada izdalo područnim ustanovama razne raspise i naloge da nastoje da činovnički pripravnici budu tokom vremena uposleni kod svih radeva, kako bi stekli što više prakse. Isto tako nastojet će se i u buduće, da se činovničkim pripravnicima dade prilika, kako bi imali što raznovrsniju praksu u prvim godinama državne službe, u koliko to budu dozvoljavali krediti i prilike u šumarskoj struci.»

XXII. Tajnik izvještava o projektovanoj ekskurziji francuskih šumara po Jugoslaviji i o programu, koji je sastavio Ministarstvo šuma. Zaključuje se poduprijeti akciju Ministarstva. Program ekskurzije štampat će se u Šumarskom Listu. Ujedno će se pozvati Podružnice i članovi, da što srdačnije dočekaju francuske kolege na njihovom putu kroz Jugoslaviju. Stavlja se u dužnost Upravi JŠU, da prema intencijama Ministarstva organizuje provođenje stranaca kroz Zagreb.

XXIII. Blagajnik čita molbu Drage Brosig, udove šum. nadsavjetnika, Beograd, za potporu.

Zaključuje se podijeliti potporu u iznosu od 200 dinara iz stavke budžeta »potpore«.

XXIV. Blagajnik čita dopis dekanata Poljoprivredno-šumarskog fakulteta u Zagrebu, da JŠU, kao vlasnik kuće Šumarski Dom nabavi 2 aparata za gašenje požara, koji bi se smjestili u zgradu na podesnim mjestima.

Nakon debate, u kojoj je više odbornika razložilo svoje loše iskustvo sa aparatima za gašenje i istaklo, da se u neposrednoj blizini zgrade nalaze vatrogasci, zaključeno je, da se ne nabavljaju posebni aparati za gašenje.

XXV. Tajnik iznosi, da su podružnice pozvane prema zaključku prošle sjednice da dostave svoja mišljenja i predloge na projekat novih pravila JŠU. (iz Šum. Lista 1933. god. str. 271).

Dosada su stigli odgovori Sarajevske i Banjalučke podružnice. Tajnik u glavnim linijama referira o tim odgovorima. Predlaže, da se izabere uži odbor, koji će odgovore proučiti. —

Zaključuje se predmet odložiti, dok ne stignu odgovoriti od svih podružnica.

UPLATA ČLANARINE U MJESECU JANUARU 1934. GODINE.

Redovitih članova: Avramović Marko, Ivanjica Din 100.— za god. 1930; Antohin Pavle, Brza Palanka Din 100.— za god. 1934; Asaj Franjo, Vinkovci Din 100.— za god. 1934; Antonijević Eugen, Aleksinac Din 100.— za god. 1933; Bergan Rudolf, Delnice Din 200.— za god. 1932. i 1933; Brosig Ljudevit, Zagreb Din 100.— za god. 1934; Burlikov Dorde, Kruševac Din 200.— za god. 1933. i 1934; Bestal Vilim, Čazma Din 100.— za god. 1934; Brađić Ferdo, Nova-Gradiška Din 100.— za god. 1933; Bracanović Nikola, Hvar Din 100.— za god. 1934; Brnjas Dragutin, Zagreb Din 100.— za god. 1933; Beltram Vladimir, Supetar Din 100.— za god. 1934; Draščić Ivan, Split Din 100.— za god. 1934; Drenovac Svetozar, Drežnik Din 100.— za god. 1933; Despot Aleksander, Otočac Din 50.— za II. polugod. 1933; Dr. Danda Edo, Zagreb Din 200.— za god. 1933. i 1934; Francisković Stjepan, Delnice Din 200.— za god. 1933. i 1934; Fischer Makso,

Karlovac Din 100.— za god. 1934; Grubić Kajo, Split Din 100.— za god. 1934; Ilić Nikola, Vojni-Križ Din. 100.— za god. 1934; Jindra Franjo, Požega Din 100.— za god. 1933; Ježić Miroslav, Sušak Din 100.— za god. 1933; Jauković Božo, Peć Din 100.— za god. 1934; Körber Rudolf, Španovica Din 100.— za god. 1932; Katić Josip, Sisak Din 100.— za god. 1933; Kauders Alfons, Senj Din 100.— za god. 1934; Krebelj Petar, Kneževo Din 100.— za god. 1933; Kovačević Mladen, Split Din 120.— za god. 1934. i upisninu; Kundrat Emil, Zagreb Din 100.— za god. 1934; Kangrga Đuro, Otočac Din 100.— za god. 1933; Kovačević Roko, Sisak Din 100.— za god. 1934; Maksić Svetozar, Prilep Din 100.— za god. 1934; Muck Valter, Otočac Din 50.— za I. polugod. 1934; Majstorović Vlado, Okučani Din 100.— za god. 1934; Moskaljuk Aleksander, Gacko Din 50.— za II. polugod. 1933. i Din 50.— za I. polugod. 1934; Manojlović Branko, Jasenak Din 100.— za god. 1934; Müller Đuro, Virovitica Din 100.— za god. 1934; Navračić Ivan, Cetinjograd Din 120.— za god. 1934. i upisninu; Oraš Igo, Makarska Din 100.— za god. 1934; Popović Nikola, Novi-Vinodol Din 100.— za god. 1932; Pičman Dragutin, Sušak Din 100.— za god. 1935; Ružičić Ante, Đakovo Din 100.— za god. 1934; Stepančić Franjo, Korčula Din 100.— za god. 1934; Simčić Ivan, Aleksinac Din 100.— za god. 1934; Smoljanović Bogdan, Petrinja Din 100.— za god. 1932; Šavić Dorde Trnjani Din 100.— za god. 1934; Šušteršić Janko, Delnice Din 100.— 1934; Šimić Stjepan, Zagreb Din 100.— za god. 1934; Tomljenović Ante, St. Mikanovci Din 100.— za god. 1933; Tereščenko Stefan, Niš Din 100.— za god. 1934; Tihanov Grigorije Cetinje Din. 100.— za god. 1934; Župan Josip, Rudopolje Din 50.— za I. polugod. 1933.

Uplata redovitih članova sa područja podružnice Ljubljana: Eböncheh Franc, Rodatec Din 100.— za god. 1934; Goederer Josip, Namršelj Din 100.— za god 1934; Juvan Ivan, Bohinj, Bistrica Din 50.— za II. polugod. 1933; Kraut Igo, Kranj Din 100.— za god. 1934; Miklau Otmar, Brežice Din 100.— za god. 1934; Šušteršić Mirko, Ljubljana Din 100.— za god. 1934; Tavčar Karl, Ljubljana Din 100.— za god. 1933; Urbas Janko, Maribor Din 100.— za god. 1933; Kreiči Antun, Ruše Din 220.— za god. 1933. i 1934 i upisninu.

Uplata redovitih članova sa područja podružnice Beograd: Čiganović Vladimir, Apatin Din 200.— za god. 1933. i 1934; Frković Ivan, Beograd Din 100.— za god. 1934; Hefner Josip, Zemun Din 50.— za I. polugod. 1934; Katić Krešimir, Beograd Din 100.— za god. 1933; Miljuš Nikola, Beograd Din 100.— za god. 1934; Novović Marko, Batina-Baranja Din 100.— za god. 1934; Simonović Jovan, Beograd Din 100.— za god. 1932; Šebetić Marko, Novi Sad Din 100.— za god. 1934.

Uplata redovitih članova sa područja podružnice Skoplje: Joksimović Branko, Štip Din 100.— za god. 1934; Oehma Hans, Skoplje Din 200.— za god. 1933. i 1934.

Uplata redovitih članova sa područja podružnice Sarajevo: Attias Jakob, Turbe Din 100.— za god. 1934; Bojić Savo, Sarajevo Din 100.— za god. 1933; Đorđević Risto, Šabac Din 100.— za god. 1934; Ivić Martin, Sarajevo Din 100.— za god. 1932; Makić Trifun, Tuzla Din 100.— za god. 1934; Mihaliček Nikola, Sarajevo Din 100.— za god. 1934; Marković Radovan, Zenica Din 100.— za god. 1934; Novković Dušan, Bjeljina Din 50.— za II. polugod. 1933; Radišević Milan, Sarajevo Din 100.— za god. 1934; Vojinović Nikola, Olovo Din 100.— za god. 1934; Vuković Veljko, Sarajevo Din 50.— za I. polugod. 1934.

Uplata redovitih članova sa područja podružnice Banjaluka: Begić Jure, Banjaluka Din 100.— za god. 1935; Džepina Branko, Banjaluka Din 100.— za god. 1933; Jelinek Žarko, Cazin Din 100.— za god. 1934; Nikiforov Aleksander, Banjaluka Din 50.— za I. polugod. 1933; Ravnik Franjo, Prnjavor Din 50.— za I. polugod. 1934; Zubović Jovo, Banjaluka Din 100.— za god. 1934.

Uplata članova pomagača.

Košćak Franjo, Koprivnica Din 50.— za g. 1932; Vilček Emanuel, Sl. Brod Din 60.— za g. 1934 i upisninu; Đurić Milan, Doboј Din 50.— za g. 1934; Gorupić Pero, Olovo Din 50.— za god. 1932; Filipović Živan, Zemun Din 25.— za I. polugod. 1934; Hrgović Nikola, Zemun Din 50.— za god. 1934; Mihajlović Miodrag, Beograd Din 75.— za god. 1931. i I. polugod. 1932; Rokić Milenko, Zemun Din 60.— za god. 1934. i upisninu; Petrović Slobodan, Vršac Din 60.— za god. 1934. i upisninu; Radić Petar, Zagreb Din 25.— za I. polugod. 1934; Milić Žarko, Zagreb Din 30.— za I. polugod. 1934; Vasiljević Vojin, Zemun Din 25.— za I. polugod. 1934; Sgerm Franjo, Zagreb Din 60.— za god. 1934. i upisninu; Ruff Stevo, Zagreb Din 25.— za I. polugod. 1934; Kalčić Vid, Zagreb Din 60.— za god. 1934. i upisninu; Kasumović Branimir, Zagreb Din 50.— za god. 1933; Alić Josip, Zagreb Din 60.— za god. 1934. i upisninu; Isajev Ivan, Zagreb Din 50.— za god. 1932; Delić Vukašin, Zemun Din 36.— za god. 1932. I. polugod.; Jelačić Vladimir, Zagreb Din 30.— za I. polugod. 1934.

Uplata na preplati za Šumarski List u mjesecu januaru god. 1934. Direkcija šuma otoč. imov. općine, Otočac Din 100.— za god. 1934; Direkcija šuma križevačke imov. opć. Bjelovar Din 100.— za g. 1934; Kranjska industrijska družba, Jesenice Din 100.— za god. 1934; Šumski ured, Lekenik Din 100.— za god. 1934; Direkcija držav. dobra »Belje«, Kneževina Din 100.— za god. 1934; Destilacija drva d. d., Teslić Din 50.— za I. polugod. 1934; Drach industrija drva, Caprag Din 50.— za I. polugod. 1934;

LIČNE VIJESTI

† ING. STJEPAN FERENČIĆ
direktor šuma u p.

Dne 7. augusta prošle godine ispustio je svoju plemenitu dušu bivši direktor šuma Križevačke imovne općine ing. Ferenčić Stjepan. Shrvala ga podmukla boljetica, koja mu je već pred više godina nagrizla nit života i ozbiljno ga ugrozila, te je nešto prije reda morao napustiti službu i zatražiti penziju.

Pokojni direktor Ferenčić rodio se 1879. god. u Novigradu u Podravini. Svršio je srednju školu u Zagrebu, te se posvetio šumarskom studiju na novo-ustrojenoj Šumarskoj akademiji u Zagrebu. Po svršenom studiju stupio je kao vježbenik u službu Križevačke imovne općine, te ju je — dodijeljen taksaciji — prošao uzduž i poprijeko, upoznavajući se sa svakim njenim kutićem, svim njenim dobrim i zlim okolnostima. Upravljao je šumarijama u Ivanjskoj i Čazmi, gdje je bio opće voljen i štovan, a zatim premješten za taksatora u Bjelovar. Na novu svoju dužnost bacio se svom energijom, te mu je naročita zasluga, da je oteo pustoši više stotina jutara pustog zemljišta, koje je dotada ležalo neiskorišteno pod raznim izlikama, a za volju kojekakovih političkih ednošaja. Godine 1929. postavljen je za direktora iste imovne općine. Ovu dužnost, kao i prijašnju, obavljao je svom lakoćom, jer je, kako se medu kolegama govorilo, Imovnu općinu imao »u malom prstu«. Gdje god je pošao Ferenčić službovao, svuda je bio kao stručnjak priznat i uvažen, jer je — kraj svoje visoke inteligencije i teoretske spreme i praktički prošao i proživio, tako reći, svaki posao struke.

Pokojni direktor Ferenčić, kao starješina strog i pravedan, bio je jedan od onih ljudi, koji je pravu kolegjalnost visoko cijenio. Kogod mu se obraćao za savjet

ili pomoć, učinio mu je iskreno sve što je mogao. Interesi njegovih saradnika bili su i njegovi, te se za njih uvijek pravedno i živo zalagao, dok je od njih tražio savjestan i predan rad. Odlična mu je bila vrlina, da je svakome rekao otvoreno svoje mišljenje.

U društvu je pokojni direktor Ferenčić bio vrlo obljubljen i poštovan. Veseljak, Šaljivdžija, dobar pjevač, kraj toga pun anegdota i uspomena, znao je živo sve oko sebe zabaviti i raspoložiti. Svakom pristupačan i susretljiv, spremjan učiniti uvijek, što se dade, uživao je simpatije i štovanje.

Odlazeći u penziju izabrao si je za boravište lijepo mjestance Daruvar. Pošao je onamo s puno nade u popravak narušenog zdravlja. Na žalost se njegova nade nije ostvarila, jer se neumitnoj sudbini prohtjelo da mu prekine nit života.

Pokojnik ostavljaiza sebe neutješnu suprugu Antoniju, rođenu Novaček.

Sahranjen je 8. VIII. 1933. u Daruvaru, na brežuljku koga si je za života sam izabrao. Brojno učešće znanaca, prijatelja i kolega iz bliže i dalje okolice, koji su mu skitili grob nebrojenim vijencima i cvijećem, dokazalo je, koliko je pok. direktor Ferenčić bio voljen i štovan, dok se kod otvorenog groba jedan od kolega s njime toplim riječima oprostio.

Neka je vječni pokoj plemenitoj mu duši.

Ing. Ivan Marković, šum. savjetnik.

† PROF. ING. VINKO HLAVINKA.

Pri zaključku lista primili smo tužnu vijest, da je u Brnu u Čehoslovačkoj dne 25. februara o. g. umro u starosti od 72 godine svoga plodnog i zasluznog života profesor tamošnje tehničke visoke škole Ing. Vinko Hlavinka, nekadašnji dugogodišnji profesor Šumarske akademije u Zagrebu. Spomen na život pokojnika i na značenje njegovo u odgoju naših šumar. generacija donijet ćemo u kojem od narednih brojeva.

PROMJENE U SLUŽBI.

Unapredeni su:

Otinž. Bela za činovnika pripravnika 8 grupe i v. d. šefa šumarske uprave u Sv. Roku;

Soličinž. Eduard, za šum. pristava 8 grupe i šefa šum. uprave ogulinske imovne općine u Modrušu;

Grahlinž. Ljubomir, za šum. pristava 8 grupe i šefa šum. uprave križ. imovne općine u Bjelovaru;

Loger Lavoslav, za tehničkog pomoćnika 9 grupe kod dir. šuma brodske imovne općine u Vinkovcima;

Šepa inž. Bogdan, za šum. pristava 8 grupe kod Dir. šuma II ban. im. općine u Petrinji;

Knez inž. Antun, za šum. pristava 8 grupe kod Dir. šuma gradiške im. općine u Novoj Gradiški;

Srdić inž. Aleksader, za šum. pristava 8 grupe kod Dir. šuma brodske imovne općine u Vinkovcima;

Bratuž inž. Ernest, sres. šum. referent kod sreskog načelstva u Šibeniku, za šum. savjetnika 6 grupe.

Tomac inž. Marijan, za šumarskog višeg pristava 7 grupe i šefa šumske uprave u Raškoj;

Stošić inž. Mihajlo, za šum. višeg pristava 7 grupe i šefa šum. uprave u Užicama;

OGLASI

ПРОДАЈА БУКОВИНЕ У В. ЈАСТРЕПЦУ

На дан 15 марта 1934 год. у 11 сати одржати ће се код Дирекције шума у Чачку прва офертална лицитација за продају 16.150 бука високог стабала обележених у држ. шуми В. Јастребац, слив Срндаљске (Десне реке), процењених на 69107 м³ техничкод и огревног дрвета. Најближа је жељезничка станица „Ђунис“ удаљена 25 км. Исклична цена је 626.804'12 Динара.

Вадијум је 5%, кауција 10% искличне цене. Једно и друго за стране држављане двоструко.

Понуде таксиране по Т. бр. 25 Закона о таксама и са уредним прилозима примају се код Дирекције шума у Чачку до 11 сати 15-III-1934 год.

Накнадне, условне и оне понуде, које не одговарају прописима Закона о државном Рачуноводству не примају се.

Услови продаје могу се видети код Дирекције шума у Чачку и шумске управе у Крушевцу. Дирекција шума у Чачку шаље их на захтев уз цену од 20 Дин по примерку.

Дирекција шума у Чачку Бр. 1178/34.

, S J E M E “
svakovrsnog šumskog, voćnog i ukrasnog drveća nudi
„ŠUMA“ družba z. o. z. Ljubljana
podružnica ZAGREB, Zvonimirova ul. 1/III.
Telefon 70-40 **Tražite ponude!**

NAŠIČKA TVORNICA **TANINA I PAROPILA**

P. D.

Centrala Zagreb

Marulićev trg broj 18.

KRNDIA

gospodarska i šumarska industrija d. d.
u Zagrebu

**Uprava gospodarstva i šumarsstva :
NAŠICE, SLAVONIJA.**

Proizvodi i eksportira svekolike gospodarske i šumske proizvode

**Šumska industrija
Filipa Deutscha Sinovi**

**Vrhovčeva ulica 1 ZAGREB Telefon broj 30-47
Parna pilana u Turopolju.**

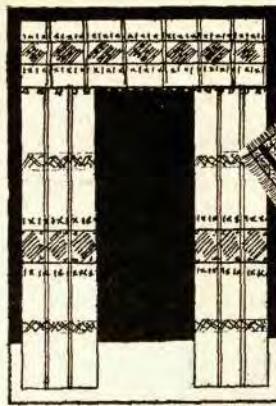
Export najfinije hrastovine. Na skladištu ima velike količine potpuno suve hrastove gradje svih dimenzija
Utemeljeno godine 1860. Utemeljeno godine 1860.

LETOLIN OTROV trostruko patent, ubija na mjestu za 3 sekunde: lisice, kune, vukove itd. Jednostavno rukovanje na posve nov način, zvjerad ostaje na mjestu kao gromom ošinuta!

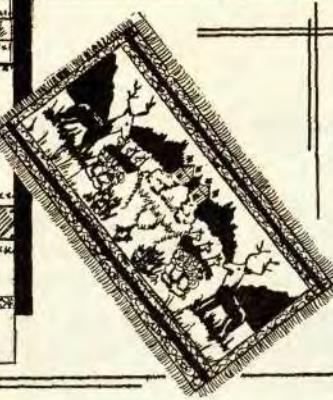
MAMILO (Witterung) za raznu zverjad (i ribe) bez kojeg nema pravog uspjeha. Mami divljač na veliku udaljenost. — Sve upute badava od:

ZAKUCANSTVO:

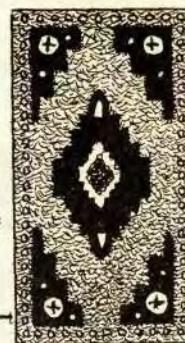
19501 Zastor iz madrasa vrlo dobar u pranju. Sa utkivom u crvenoj, zelenoj i plavoj boji, širina 45×240 cm, veličina draperije 50×160 cm.

Din 76.—

19502 Zidni sag iz pamučnog tkaiva, veličina 70×175 cm iz Jutte-smyrne, imitec, u

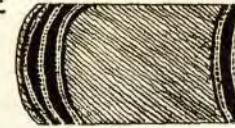
Din 86.—

19503 Prestirač pred krevet vrlo lijepim bojama na obađive strane jednak, vel. 50×100 cm Din 52.—

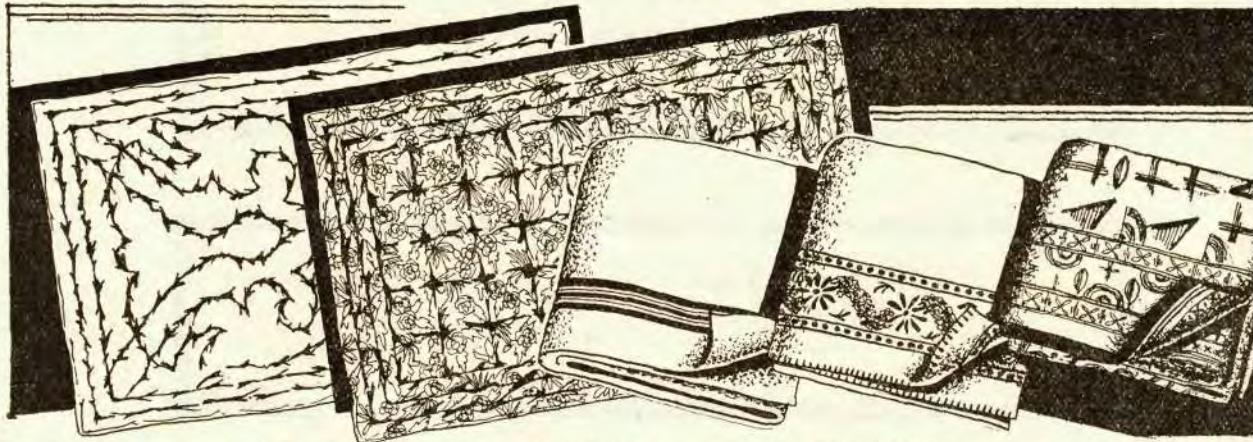
19504 Zidni sag, iz jutesmernog, u pravim perzijskim uzorcima, vel. 80×180 cm. Din 140.—

19505 Sag iz špafe, lenom, crvenom i vrom bordurom šir. po metru 60 cm Di

19506 Sag iz špafe, nij bordurama, ši

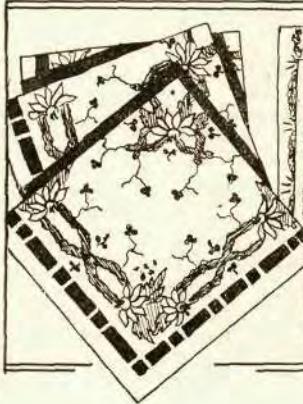
19507 Poplun, s jedne i s druge strane jednobojni glot, izrađen strojem sa dobrom vatom, u boji bordo sa žutim, bordo sa plavim ili bordo sa fres. vel. 120×185 cm Din 120.—

19508 Poplun iz gleta, s jedne strane šaren, s druge jednobojan, sa dobrom bijelom vatom, sa strojem izrađen, u boji plavo, žuto, ljubičasto i fres, veličina 128×185 cm Din 240.—

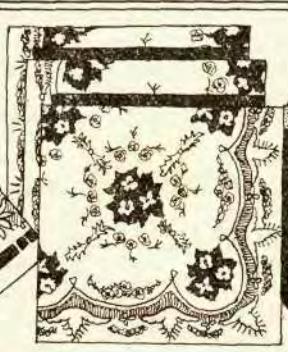
19509 Pokrivač pamučni u boji drap, vrlo praktična boja, veličina 120×180 cm Din 48.—

19510 Pokrivač pamučni, u boji drap, vrlo praktična boja, vel. 130×190 cm Din 78.—

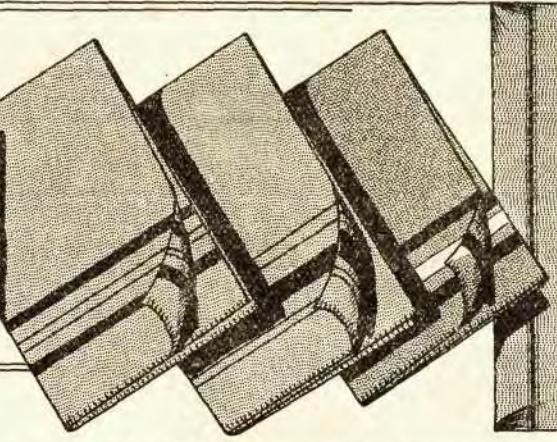
19511 Pokrivač iz raznim lijepim vel. 130×190 cm Di

19512 Garnitura za krevete, sastoeći se iz dva krevetna pokrivača i jednoga stolnjaka, iz dobrog pamuka u crvenkoj ili zelenkoj boji Din 230.—

19513 Garnitura za krevete, sastoeći se iz dva krevetna pokrivača i jednoga stolnjaka, u lijepim zelenkastim, plavokastim i crvenkastim bojama Din 340.—

19514 Pokrivač pamučni u sivoj boji sa plavom ili zelenom bordurom, vel. 130×175 cm Din 32.—

19515 Pokrivač pamučni u tamno sivoj boji sa bordurom, vel. 120×180 cm Din 35.—

19516 Pokrivač »Tigar« pamučni u sivoj boji sa bordurom, vel. 120×180 cm Din 38.—

19517 Slamnjača 110×180 cm Din 38.—

Mušterijama izvan Zagreba šaljemo na zahtjev besplatni naš glavni katalog, u dajemo pregled o 3857 vrsta razne robe. — Jamcimo za jedinicu

ŠUMARI! Zar još uvjek niste uotpunili svoje biblioteke domaćim stručnim djelima!?

Књижница ЈУГ. ШУМ. УДРУЖЕЊА

Досада изашла издања која се још могу купити:

Петровић: „Шуме и шумска привреда у Македонији“	Дин 10—
Hufnagl-Veseli-Miletić: „Praktično uređivanje šuma“	Din 20—
Ružić: „Zakon o Šumama“	Din 50—
Levaković: „Dendrometrija“ за чланove	” 70—
Nenadić: „Računanje vrijednosti šuma“ за чланove ”	” 70—
Угреновић: „Пола Столећа Шумарства“	Din 200—

Цијене се разумијевају без поштарине

Књиге се наручују код „Југословенског Шумарског Удружења“
Загреб, Вукотиновићева ул. 2.

бр. т.	Име аутора	Наслов књиге	Књига се набавља код	Цјена је књизи	
				Дин	за студ. Дин
1.	Јекић М. Јов.	Прилози за Историју Шумарства у Србији	писца, Београд, Војводе Добрњца 52.	60—	
2.	Dr. A. Petračić	Uzgajanje šuma, I. dio II. dio	писца, Zagreb, Vukotinovićeva 2.	100— 140—	
3.	Ing. V. Mihalđić	Tablice za obračunavanje njemačke bačvarske robe	писца, Гарењница (крај Бјеловара)	50—	40—
4.	Dr. J. Balen	„O proredama“	писца, Beograd, Novopazarška 51.	50—	
5.	“	„Naš goli Krš“	”	115—	
6.	Dr. Balen— Dr. Sagadin	„Zakon o šumama“	Tiskara Narodnih Novina, Zagreb	100—	
7.	Dr. Đ. Nenadić	„Uređivanje šuma“	писца, Zagreb, Vukotinovićeva 2.	150—	120—
8.	“	„Osnovi šumarskoga“	”	80—	60—
9.	“	„Šumarski kalendar“	”	25—	20—
10.	Dr. Ugrenović	„Zakoni i propisi o šumama i pilanama“.	Tipografija d. d. Zagreb	120—	

T. b. r.	Ime autora	Naslov knjige	Knjiga se nabavlja kod	Cijena je knjizi	
				Din	za stud. Din
11.	Dr. Ugrenović	Iskoriščavanje šuma I.	g. Dane Tomićić, Zagreb, Tehnički fakultet	80.—	60.—
12.	" "	Iskoriščavanje šuma II. Tehnologija drveta	" "	152.—	120.—
13.	Veseli D. Drag.	Uzgajanje šuma	pisca, Sarajevo, Bolnička ul. 15.		Rasprodano. Priprema se novo prošireno izdanje
14.	"	Zaštita šuma	"	30.—	25.—
15.	"	Uporaba šuma	"	40.—	35.—
16.	"	Denđrometrija	"	20.—	15.—
17.	"	Geodezija	"	40.—	35.—
18.	"	Lovstvo i ribarstvo	"	30.—	25.—
19.	"	Šumarska botanika	"	25.—	20.—
20.	"	Kašenje čumura u uspr. Žežnicama	"	15.—	12.—
21.	"	Sist. i nazivlje ž. drvača i grmlja	"	10.—	8.—
22.	"	Povjesni. pričica o šumama Bosne i Hercegovine	"	15.—	12.—
23.	"	Sušenje naših žet. šuma	"	10.—	8.—
24.	Dr. Đ. Jovanović	Mekhanichka prerada drveta	pisca, Beograd, Miloša Počerda 23 i Zagreb, Naroda šuma, Katančićeva ulica.	50.—	
25.	Dr. M. Marinović	Priyredni značaj lova u Jugoslaviji	pisca, Beograd, Kotež Neimar, Rejonska 45.	60.—	šumari i lovci 40.—
26.	" "	Žnačaj šuma u privrednom i kulturnom životu našeg naroda.	Crpska kr. Akademija	10.—	preko 5 kom. d. 6.—
27.	Dr. M. Josifović	Biljna patologija za šumare	g. St. Šerban, Beograd, Garashaninov 18.	70.—	Студенти 60.—
28.	Ing. Јуб. Марковић	Šume i šumarstvo našega Juga	pisac, Skopje, Banska uprava	30.	
29.	Fritz Fink	Kubični sadržaj klada	Drvotražac, Zagreb, Praška 6	45.—	
30.	Ing. I. Čeović	Lovački kalendar	Pisca, Zagreb, Radišina 2.	25.—	20.—
31.	Љ. Малетић	Uređenje bujiča	Владо Ђурић, Шумarski fakultet, Земун	65.—	
32.	Др. инж. Ж. Милетић	Општи поглед на шumarstvo Moravske banovine	pisca, Beograd Ministarstvo šuma	15.—	
33.	Ing. S. Mađarević	Naše šume	Pisca, Zagreb, Palmoticeva 68.	120.—	
34.	Инг. С. Баранац	Карта административне поделе šuma krajinskih i novinskih opština (У 5 boja 1:700.000)	autora, Beograd Ministarstvo šuma	25.—	20.—
35.	" "	Nаше šumarstvo i lovstvo u slici i rечi za narod	"	20.—	15.—
36.	" "	Šumsko gospodarstvo imovnih opština (1919—1931 g.)	"	120.—	100.—
37.	" "	Pokretne poljoprivredna izložba i škola (s naročitim osvrtom na šum. deo izložbe)	"	15.—	
38.	Ing. J. Borošić	Semantizam i status šum. osoblja	Beograd, Ministarstvo šuma	30.—	
39.	Ing. J. Miklavžič	Kmetsko gozdarstvo	"	8.—	
40.	Ing. V. Novak	O uređanju gospodarstva z gozdi	Sum. odsjek Kr. banske uprave Ljubljana	30.—	

UPPOZORENJE!

Na svojoj sjednici od 15. decembra 1929. stvorila je Glavna uprava J. Š. U. slijedeći zaključak:

„Kako bi se poduprli gg. autori stručnih šumarskih knjiga, štampati će J. Š. U. besplatno u Šumarskom Listu stalni oglas sviju lizašlih stručnih knjiga. Pri tome će se napose označiti, gdje se pojedina knjiga može nabaviti i uz koju cijenu.“

Molimo gg. autore, koji se žele poslužiti takovim oglasom, da to izvole